

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra soukromého práva

Práva výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů

Diplomová práce

Rights of producers of sound and sound-visual recordings

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

JUDr. Věra Popelková

AUTOR PRÁCE

Bc. Stanislav Šmat

Cheb

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Chebu, dne 10.03.2023

Bc. Stanislav Šmat

Děkuji své vedoucí diplomové práce JUDr. Věře Popelkové, za její pomoc při zpracování tématu mé práce, za její rady, připomínky a odbornou spolupráci, jenž mi umožnily lepší orientaci v odborných aspektech týkajících se vybraného tématu.

Bc. Stanislav Šmat

Anotace

Práce se zabývá problematikou práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů. Záměrem práce je zdůraznit úlohu těchto výrobců při šíření a zpřístupňování uměleckých výkonů a autorských děl široké veřejnosti. V úvodu se věnuji vývoji autorského práva, práv výrobců záznamů na území České republiky. Další část je věnována začlenění autorského práva v právním řádu České republiky a jeho současné úpravě. Poté následují vybrané mezinárodní prameny právní úpravy výrobců záznamů, na které navazují další vybrané prameny právní úpravy výrobců záznamů. Další část je věnována rozboru základních pojmů a rozboru jednotlivých práv výrobců zvukových záznamů a výrobců zvukově obrazových záznamů. Část závěrečná je pak věnována právním prostředkům ochrany práv výrobců záznamů a trestněprávnímu náhledu na problematiku porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi.

Klíčová slova: autorský zákon, autorské právo, zvukový záznam, zvukově obrazový záznam, výrobce zvukového záznamu, výrobce zvukově obrazového záznamu, práva výrobců zvukových záznamů, práva výrobců zvukově obrazových záznamů

Annotation:

The thesis deals with the issue of the rights of producers of sound and audio visual recordings. The intention of the thesis is to highlight the role of these producers in the dissemination and accessibility of artistic performances and works of authorship to the general public. In the introduction I discuss copyright law and its incorporation in the legal system of the Czech Republic, the interpretation of basic concepts. The next part is focused on the development of copyright law, the rights of record producers in the Czech Republic, followed by international and European sources of legal regulation of record producers and a description of the individual rights of record producers. The final part of the thesis is devoted to legal means of protection of the rights of record producers and criminal law perspective on the issue of copyright infringement, rights related to copyright and database rights.

Keywords: Copyright law, Authors rights, sound recording, audio visual recording, producer of a sound recording, audio visual producer, the rights of producers of sound recording, the rights of the producers of audio visual recordings

Obsah:

Úvod.....	7
1. Vývoj práva autorského, práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů na území České republiky.....	9
2. Autorské právo v právním řádu České republiky a jeho současná úprava.....	12
3. Mezinárodní úprava práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů....	18
3.1 Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl.....	19
3.2 Úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových snímků a rozhlasových organizací - Římská úmluva	20
3.3 Úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů – Ženevská úmluva.....	22
3.4 Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví – TRIPS.....	24
3.5 Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech – WPPT.....	25
4. Další prameny právní úpravy výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů.....	26
5. Definice základních pojmů.....	28
5.1 Pojem výrobce zvukového záznamu.....	28
5.2 Pojem výrobce zvukově obrazového záznamu.....	30
6. Základní práva výrobců zvukových záznamů.....	33
6.1 Právo na rozmnožování zvukového záznamu.....	34
6.2 Právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu.....	35
6.3 Právo na pronájem originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu.....	36
6.4 Právo na půjčování originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu.....	36
6.5 Právo na vysílání a jiné sdělování zvukového záznamu veřejnosti.....	37
6.6 Trvání práv výrobců zvukových záznamů.....	39
7. Základní práva výrobců zvukově obrazových záznamů.....	39
7.1 Trvání práv výrobců zvukově obrazových záznamů.....	40
8. Policie ČR jako možný výrobce zvukového či zvukově obrazového záznamu.....	41
9. Ustanovení hlavy I autorského zákona č. 121/2000 Sb. a jeho užití.....	43
10. Kolektivní správa a její význam.....	47

10.1 Kolektivní správce a jeho význam.....	50
10.2 Společnost INTERGRAM a její význam.....	52
11. Základní právní prostředky ochrany práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů.....	52
11.1 Základní prvky ochrany soukromoprávní.....	53
11.2 Veřejnoprávní ochrana a její rozdělení.....	56
11.3 Základní prvky ochrany správněprávní.....	56
11.4 Základní prvky ochrany trestněprávní.....	58
12. Závěr.....	71
13. Seznam použité literatury a pramenů.....	73

Úvod

V minulosti jsem se pojmy hudba, film, internet nikdy moc zásadně nezabýval, protože jsem to pro svůj osobní život prostě nepotřeboval. Pochopitelně jsem je vnímal jako něco, co do naší překotně se vyvíjející společnosti bezpodmínečně patří, ale konkrétní detaily těchto pojmů mne podrobněji nezajímaly. Tyto pojmy se postupem času staly nedílnou součástí našich životů, aniž bychom si to detailně uvědomovali. Pokud se nevydáme úmyslně někam do přírody „mimo civilizaci“, tak nás doprovází po celý den na každém kroku. A je mezi námi i podstatná skupina, která by bez těchto samozřejmostí snad ani nemohla existovat. Kdo ale ve skutečnosti za těmito samozřejmostmi stojí? Jak se k nám vlastně všechna ta hudební a filmová díla dostanou? Kdo zajistí, aby hudební, herecký výkon dostal nějakou ucelenou podobu a vzniklo tak finální dílo, které může být pro některé z nás tak zásadní, že nás třeba ovlivní na celý zbytek života. To neřeší prakticky nikdo z nás, obyčejných lidí. Prostě přijdeme odpoledne nebo večer domů unavení z dlouhého pracovního dne, a tak si pro zlepšení nálady pustíme oblíbenou vážnou hudbu, oblíbenou hudební skupinu nebo zpěváka, nebo jen budeme při úklidu nebo vaření poslouchat rádio.

A pak tu máme další nedílnou součást našich současných životů - film. Ten vznikl mnohem později než samotná hudba, a tak o něm máme informací podstatně více. Koncem 19. století dochází k zásadnímu rozvoji filmu, tento se stává postupně stále více oblíbenou a nedílnou součástí lidských životů, až z něj následně vznikne v průběhu 20. století absolutní fenomén. Tak jako po mnoho generací v dobách minulých provázela hudba lidstvo na každém kroku, tak v době současné tuto výsadu jednoznačně převzal právě film, kdy není vůbec důležité, zda jej sledujeme doma nebo si zajdeme na premiéru do nejmodernějšího multikina. Film je nyní prostě všude kolem nás. Tato práce si klade za cíl popsat zásadní roli výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, bez jejichž profesionální soustavné činnosti by se k nám hudební a filmová díla vlastně vůbec nedostala.

Práci jsem rozdělil do několika částí a celkově je tvořena dvanácti kapitolami. Kapitoly úvodní se věnují vývoji práva autorského, práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů na území České republiky, postavení práva autorského v právním řádu České republiky a jeho současné právní úpravě. Část

následující je věnována vybraným mezinárodním pramenům právní úpravy výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů a dalším vybraným pramenům právní úpravy výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů. V kapitolách dalších jsou definovány základní pojmy a základní práva výrobců zvukových záznamů a zvukově obrazových záznamů. Další část je pak věnována problematice pořizování obrazových, zvukových nebo kombinovaných záznamů v rámci činnosti Policie ČR a porovnáním se zněním Autorského zákona č. 121/2000 Sb, následuje rozbor problematiky užití ustanovení hlavy I Autorského zákona č. 121/2000 Sb. Poté následuje část věnovaná významu kolektivní správy, významu kolektivního správce a společnosti INTERGRAM. V závěrečné části práce jsou popsány základní právní prostředky ochrany práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, a to z jedné z pohledu soukromoprávního, tak i z pohledu veřejnosprávního, tedy pohledu správněprávního a trestněprávního.

1. Vývoj práva autorského, práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů na území České republiky

Je zcela jednoznačné, že je lidstvu tvůrčí činnost v kulturních oblastech známa již po dlouhá tisíciletí. Vývoj práva autorského ovšem započal až v období ustanovování moderních států. *„Konstituování autorského práva (a dalších tvůrčích práv) patří až k novodobým výdobytkům právních systémů. V antice, právu řeckém a římském, nenalezneme žádné dochované důkazy o existenci autorského nebo obdobného tvůrčího práva, a to i přes jinak vysoce rozvinutý systém soukromého práva. Přitom je zcela zřejmo, že v dobách největšího rozkvětu antického Řecka a Říma obíhala řada významných děl literárních, stejně jako byla provozována díla hudební, dramatická a podporována díla výtvarná či architektonická“.*¹ V dávné minulosti byla tak tehdy platným právním systémem autorovi přiznávána ochrana pouze jediná, a to ochrana vlastnická. Pokud bylo případně dílo vydáno bez uvedení jména autora, mohl se autor daného díla domáhat ochrany pouze za předpokladu, že tím došlo k zásahu do jeho občanské cti.

Pro další vývoj autorskoprávní ochrany byl určitým mezníkem průběh 15. století. Příčinou byl objev a následné rozšíření knihtisku. *„Je historickým faktem, spojeným s rozmachem obchodu, že ještě dříve, než byla zakotvena alespoň minimální ochrana autorů, byla postupně přijímána ochrana vydavatelů. Můžeme tedy říci, že dříve, než autorské se vyvinulo vydavatelské právo. Svou roli přitom sehrálo i to, že zpočátku byla vydávána díla zejména antických řeckých a římských literátů a vědců, tedy podle novodobé terminologie díla volná“.*²

Samotný vývoj práva autorského byl na našem území do značné míry ovlivněn právem německým, rovněž tak probíhajícími společenskými změnami a v míře největší pak zejména technickým a technologickým pokrokem. Právo autorské bylo původně označováno jako právo původské. Základní prvky ochrany práva původského se vytvářely především z ochrany, která byla poskytována nakladatelům, jako živnostenská výsada proti patisku. S příchodem konce 18. století začala být uplatňována silnější ochrana práva původského, a to především v souvislosti s nedovoleným provozováním divadelních děl. Vynález knihtisku a jeho následný

¹ TELEC, Ivo. Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Brno: Doplněk, 1994, s. 71

² TELEC, Ivo. Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Brno: Doplněk, 1994, s. 72

rozmach lze pak považovat za další klíčový okamžik, neboť současně s tímto rozmachem můžeme rovněž hovořit o skutečném počátku poskytování ochrany. Konkrétně se jednalo o výsady vydavatelské, jež byly poskytovány nakladatelům a knihtiskařům.

*„O skutečném autorském právu na našem území můžeme hovořit až rokem 1846, kdy byl vydán Císařský patent z 19. října 1846 č. 992 sb. z. s., který u nás poprvé vytvořil zásady ochrany děl literárních, hudebních a výtvarných umění proti mechanickému rozmnožování a u děl dramatických a hudebních též proti veřejnému provozování. Přihlédnuto takto bylo především k ochraně zájmů autora. Císařský patent byl za dobu své platnosti několikrát novelizován. Ministerským nařízením č. 6/1859 ř. z., přijatým 27. prosince 1858, byl rozsah ochrany práva provozovacího rozšířen, stejně jako ochrana výhradního práva provozovacího byla prodloužena zákonem č. 78/1893 ř. z., o prodloužení ochranných lhůt literárního a uměleckého vlastnictví“.*³

Pro další vývoj práva autorského měl rovněž podstatný význam zákon č. 197/1895 ř. z. o právu původcovském k dílům literárním, uměleckým a fotografickým.⁴ Společně se vznikem Československa a dalším probíhajícím vývojem došlo k přijetí Recepční normy, kdy jejím přijetím pak dochází k potřebě sjednocení práva autorského pro celé území. Rok 1926 pak v dané právní úpravě přináší souhrnnou unifikaci, konkrétně *Zákonem č. 218/1926 Sb. z. a n., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském)*.⁵ Pokud bychom měli vybrat v zákoně uvedenou stěžejní podmínku možné ochrany, pak by jí jistě byla podmínka vydání díla na území Československé republiky, pokud nebylo stanoveno jinak mezinárodní smlouvou. Tento zákon pak také jako první obsahoval předpisy, které se dotýkaly děl kinematografických. Rok 1936 přinesl novelizaci tohoto zákona, konkrétně se jednalo o *Zákon č. 120/1936 Sb. z. a n.*⁶ Zákon byl poté v platnosti až do roku 1953. V roce 1953 byl vydán nový *Autorský zákon č. 115/1953 Sb. o právu autorském (autorský zákon)*.⁷ V uvedeném

³ TELEČ, Ivo. Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Brno: Doplněk, 1994, s. 77

⁴ Zákon ze dne 26.12.1895 o právu původcovském k dílům literárním, uměleckým a fotografickým

⁵ Zákon ze dne 24.11.1926 o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském)

⁶ Zákon ze dne 24.04.1936 kterým se mění a doplňuje zákon ze dne 24. listopadu 1926, č. [218 Sb. z. a n.](#), o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském)

⁷ Zákon ze dne 22.12.1953 - Zákon o právu autorském (autorský zákon)

zákoně byla upravena nejen práva autorů, ale také zde bylo upraveno postavení autorských organizací a kulturních fondů. Rok 1953 tak přináší první počátky zákonných úprav zvukových záznamů. V zákoně byla také obsažena důležitá smlouva, konkrétně pojmenovaná *smlouva o přenosu díla na zvukový snímek nebo podobné záznamy*. Dle dané smlouvy, uzavřené dle ust. § 53 a ust. § 54 zákona výrobce zvukového záznamu, tedy podnik pro výrobu snímků, udílel svolení k veřejnému přednesu záznamů a jejich vysílání rozhlasem a televizí. Za jednou udělené svolení náležela výrobcí zvukových záznamů příslušná odměna. Zákon pak dále v části šesté obsahoval v ust. § 92 rovněž práva příbuzná právu autorskému, a to práva podniků pro výrobu snímků. Daný paragraf specifikoval, že veřejný přednes snímků dle ust. § 53 daného zákona a rovněž tak jejich vysílání rozhlasem nebo televizí jsou dovoleny pouze se svolením toho podniku, který dané snímky vyrobil, a to za předpokladu, že mu bude vyplacena odměna. Uvedené pak doplňovalo ust. § 92 odst. 2 daného zákona, ve kterém se uvádělo, že k dalšímu veřejnému přednesu rozhlasového nebo televizního vysílání snímků není svolení podniku třeba a rovněž tak není nároku na další odměnu. Z uvedeného plyne, že k dalšímu veřejnému přednesu rozhlasového nebo televizního vysílání nové svolení již udělováno nebylo a výrobce tak ztrácel nárok na odměnu v souvislosti s dalším šířením daného díla. Ust. § 92 odst. 3 zákona pak uvádělo, že právo podniku udílet svolení a rovněž tak jeho právo na odměnu trvá po dobu deseti let od doby, kdy byl snímek uveden do prodeje.

K dalšímu podstatnému vývoji pak došlo počátkem 60. let minulého století, v souvislosti s rozsáhlými změnami v oblasti občanského práva. Součástí probíhajících změn bylo přijetí nového *Občanského zákoníku* č. 40/1964 Sb. Reakcí na tento stav bylo přijetí nového *Autorského zákona* č. 35/1965 Sb., *o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon)*. Zde je nutné uvést, že se jednoznačně jednalo o právní předpis pokrokový. Souhrnně byl zákon pojat jako norma socialistického práva. Zejména následný další rozvoj techniky a technických prostředků v průběhu 80. let minulého století přinesl opětovnou potřebu zákon odpovídajícím způsobem novelizovat. Nezbytná novelizace byla realizována zákonem č. 89/1990 Sb.,⁸ kdy předmětnou novelizací došlo k rozšíření autorskopravní ochrany i na některé počítačové programy a k odstranění některých

⁸ Zákon č. 89/1990 Sb. – zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).

prvků administrativně direktivního řízení. V roce 1991 došlo k přijetí další novely zákona – Zákon č. 468/1991 Sb.,⁹ kterou došlo k odstranění zákonné (úplatné) licence ve prospěch smluvních vztahů. Třetí novela zákona z roku 1993 se pak dotýkala především změn v postavení kulturních fondů.

Rok 1995 přinesl další úpravu, a to Zákonem č. 237/1995 Sb.¹⁰ V tomto zákoně byla upravena práva na odměnu autorů děl v souvislosti s rozmnožováním těchto děl pro vlastní potřebu přenesením pomocí technického zařízení na nenahrané nosiče záznamů. Předmětná odměna kompenzovala ušlý příjem nositelům práv v důsledku zákonné výjimky k bezplatnému pořízení kopie již uveřejněného díla pro vlastní potřebu.

V podstatě poslední novelizace autorského zákona byla provedena zákonem č. 86/1996 Sb., kdy se jednalo o novelizaci, která nebyla nikterak rozsáhlá. Následně byla i tato novelizace zrušena zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ze dne 7. dubna 2000. I tento zákon však do dnešních dnů prošel mnoha úpravami, kdy byl od svého přijetí již 26x novelizován. Novelizace velmi často odrážejí nutnost upravit autorské právo s ohledem na vývoj techniky, ale odrážejí i nutnost změn autorského práva s ohledem na aktuální změny ve společnosti.

2. Autorské právo v právním řádu České republiky a jeho současná úprava

Problematika práva autorského je řazena do skupiny práv, jež jsou souhrnně označována jako práva k duševnímu vlastnictví. Jedná se o práva k nehmotným statkům, kdy nezbytnou podmínkou je skutečnost, že předmětné statky musí být vyjádřeny v objektivně vnímatelné podobě. Dalším prvkem těchto práv je skutečnost, že jde o práva, jež mohou být samostatným předmětem právních vztahů. Dané právní vztahy jsou úzce spjaty s oblastí občanskoprávních vztahů a autorský zákon je tedy nutné vnímat ve vztahu k současnému občanskému zákoníku č. 192/2021 Sb. (č. 89/2012 Sb.) jako zákon speciální.

⁹ Zákon č. 468/1991 Sb. – zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání

¹⁰ Zákon č. 237/1995 Sb. – zákon o hromadné správě autorských práv a práv k autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů

Obsah autorského práva, jakož i význam ochrany děl, které jsou výsledkem duševní činnosti autorů přesně a zejména velmi přiléhavě definoval JUDr. Karel Knap CSc. ve své publikaci „*Autorský zákon a předpisy související-komentář*“ z roku 1998 a proto si dovoluji jej citovat:

„Obecně je pojem autorského práva chápán a vykládán ve dvojitým smyslu, a to objektivním a subjektivním. Ve smyslu objektivním jej chápeme jako soubor právních norem upravujících společenské vztahy vznikající z tvorby a společenského uplatňování literárních, vědeckých a uměleckých děl souhrnně označovaných jako díla autorská. Z širšího hlediska se nejedná pouze o právní normy obsažené v autorském zákoně, ale můžeme sem zahrnovat i řadu dalších norem obsažených v jiných právních předpisech, které rovněž regulují výše uvedenou kategorii právních vztahů. Pokud hovoříme o kategorii autorského práva v subjektivním smyslu, pak pod tímto pojmem rozumíme oprávnění, která autorovi vznikají a která může realizovat ve vztahu k jím vytvořenému dílu“.

„Za předmět autorského práva v objektivním smyslu považujeme díla literární, vědecká a umělecká. V této podobě jsou v nejširším smyslu vyjádřeny a zachyceny základní hodnoty lidské kultury od nejjednodušších prehistorických výtvarných projevů až po nejkomplicovanější tvůrčí postupy za použití techniky náročných vyjadřovacích prostředků, které do značné míry podmiňují samotný vznik a existenci některých specifických druhů autorských děl“.

„Tvůrčí autorská činnost a autorské dílo jako takové je již ze své podstaty určeno k tomu, aby bylo uplatněno ve společnosti a přispívalo k rozvoji kultury v nejširším smyslu. Autorská tvorba není a nemůže být izolovaným samoučelným jevem. Z tohoto hlediska je každá tvůrčí činnost činností společenskou, zaměřenou v konečném efektu na společenské uplatnění, a tedy na prezentaci před užší či širší veřejností“.¹¹

Základní úprava autorského práva je v současnosti vymezena zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech s právem autorským souvisejících a o změně některých zákonů (autorský zákon), k jehož přijetí došlo 7. dubna 2000, účinnosti nabyl 1. prosince stejného roku. Stejně tak, jako již v několika dříve zmíněných případech, i zde zakládal nutnost právní úpravy opět především obrovský

¹¹ KNAP, Karel. Autorský zákon a předpisy související-komentář. Linde Praha, a.s. 1998, (6. upravené vydání). s. 15

technický rozvoj, který formoval vznik nových způsobů tvorby, nových způsobů používání i vzniku nových druhů autorských děl a největší měrou se projevil v informačních technologiích a hromadném využívání komunikačních a počítačových sítí. Nový zákon je univerzální úpravou práva autorského, práv příbuzných a souvisejících. Pojetí autorského zákona zcela vychází z autorskoprávního dualismu a pečlivě odlišuje výlučná práva osobnostní a majetková. K zániku osobnostních práv dochází *mortis causa*¹², práva majetková přecházejí na dědice. V případě odúmrti pak připadnou tato práva v plné míře státu. Uvedené roztřídění se ovšem netýká práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, neboť u těchto se zde jedná výslovně o práva majetkové povahy, ale pouze práv autorských a práv výkonných umělců k uměleckému výkonu. V zákoně je rovněž nově upraven jednotný smluvní typ - licenční smlouva. Dále pak upravuje také kolektivní správu práv, jež byla dosud upravena v zákoně samostatném.¹³ Poprvé je také zákonem přiznáno nové právo související s právem autorským, a to právo výrobce zvukově obrazového záznamu. Zákon tedy souhrnně upravuje práva autorská a práva s právem autorským související. Zásadním prvkem je pak snaha o maximální harmonizaci českého autorského práva s právem evropských společenství. S přihlédnutím k neustálému vývoji dostupných technologií, ve spojení s vývojem celé společnosti, byl zákon mnohokrát novelizován tak, aby byl plně uveden ve shodu s předpisy Evropské unie a mezinárodními smlouvami.

Podrobnějším rozbořem autorského zákona č. 121/2000 Sb. zjistíme, že v ust. § 1 jsou jmenovitě uvedena subjektivní soukromá práva. „*Subjektivními soukromými právy, jež jsou chráněna autorským zákonem, se rozumí vícero práv, jež jsou taxativně vyjmenována v ustanovení § 1. Jedná se o právně i věcně zcela samostatná subjektivní soukromá práva, která by teoreticky mohla být upravena i v samostatných zákonech soukromoprávní povahy. Skutečnost, že jsou tato práva, jichž je celkem osm, upravena v zákonu autorském, vyplývá z vývoje dějinného, jakož i z mezinárodněprávních souvislostí a v neposlední řadě i z důvodů legislativně-technických. Chráněná práva jsou systematicky rozložena do tří skupin. První z nich tvoří právo autorské, druhou skupinu tvoří šest práv souvisejících s právem autorským, zatímco poslední třída zahrnuje právo pořizovatele databáze*

¹² právní úkon pro případ smrti (týká se především majetkových záležitostí)

¹³ Zákon č. 237/1995 Sb., o hromadné správě autorských práv a práv autorskému právu příbuzných

neboli databázové právo „sui generis“. Dřívější předpisy hovořily o „právech příbuzných právu autorskému“, a to namísto dnešního pojmu „práva související s právem autorským“, což nebylo správné. „Příbuzným“ právem je totiž pouze právo výkonného umělce, neboť není uměleckého výkonu bez autorského díla, jež je uměleckým výkonem, např. hrou na hudební nástroj, prováděno. Ve své podstatě je subjektivní právo autorské, jak je zná autorský zákon, subjektivním právem přirozeným, tedy právem lidským. Stát toto právo nikomu nepřiznává, nýbrž je jakožto právo nezadatelné pouze chrání svým státním předpisem (AutZ) a vedle toho též svým předpisem stanoví způsob výkonu tohoto nezadatelného, přirozeného práva; např. tím, že upravuje typovou licenční smlouvu nebo tím, že dovoluje užití chráněných děl „ex lege“, tedy na základě zákonných licencí (zákonných dovolení zasahovat do cizích práv). Právo autorské je v objektivním smyslu tohoto pojmu souhrnem právních norem soukromoprávní povahy, které tvoří zvláštní normativní systém, jenž je dílčím subsystémem práva soukromého. Rozlišovacím kritériem je zvláštní neboli přednostní úprava. Čili úprava podle autorského zákona má přednost před obecnou soukromoprávní úpravou podle občanského zákoníku“.¹⁴

Rozborem ust. § 2 odst. 1 autorského zákona zjistíme, že je zde obsažena obecně omezující podmínka, výhrada či doložka, tedy pozitivně formulovaná generální klauzule. Rovněž je zde popsán názorný seznam autorských děl, ze kterého je patrné, že jsou předmětem práva autorského díla literární, jiná díla umělecká a díla vědecká a uvedená díla jsou jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora s tím, že jsou vyjádřena v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jejich rozsah, účel nebo význam. V odborné literatuře lze k tomuto nalézt například následující:

„Ustanovení odst. 1 vymezuje pojem „autorského díla“ jako předmětu autorského práva. Obsahuje pozitivně formulovanou generální klauzuli předmětných děl pojatých do demonstrativního výčtu. Účelem tohoto pojetí bylo a je umožnit ochranu i těm dílům, která v současnosti nejsou druhově ani známa nebo která nejsou natolik rozšířena, aby bylo zapotřebí je výslovně uvádět v zákonném demonstrativním výčtu děl, popř. i dílům, u nichž je v současnosti možnost jejich autorskoprávní ochrany sporná. Uvedený demonstrativní výčet chráněných děl proto

¹⁴ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. Autorský zákon: komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. - xviii., (Velké komentáře), s. 3 – s. 4.

*obsahuje jen díla druhově všeobecně známá a jako díla literární, jiná umělecká nebo vědecká povahově obecně uznávaná, přičemž přihlíží i k praktickým potřebám aplikace autorského zákona v budoucnu“.*¹⁵

Autorský zákon dále v ust. § 2 odst. 2 vypočítává díla, která nelze pod autorská díla ve smyslu generální klauzule zařadit, lze na ně ovšem uplatnit právní fikci, že takovými díly jsou. Pokud se pozastavíme u samotného pojmu právní fikce, pak je k tomuto pojmu možné uvést, že se obecně jedná o pojem užívaný v právu a fikcí je možné v jistých situacích fingovat právní skutečnost (touto skutečností rozumíme okolnost, s níž spojuje právní norma vznik, změnu či zánik právního vztahu, tedy vznik subjektivních práv a povinností a lze ji také vymežit jako skutečnost, která dle zákona přivodí právní následky), jež docela jistě nenastala. Lze ji tedy charakterizovat jako uměle utvořený řetězec skutečností, jenž je spojen s právními následky, které skutečně neexistují. Dle ust. § 2 odst. 2 autorského zákona se tedy lze zařadit například počítačový program, pakliže na něj můžeme nahlížet jako na původní v tom smyslu, že se jedná o vlastní duševní výtvar autor, řadíme se rovněž databáze, které jsou vlastním duševním výtvozem a v neposlední řadě fotografie a výtvar vyjádřený postupem podobným fotografii, pokud se také jedná o dílo původní. V odborné literatuře lze k tomuto nalézt například následující:

*„Ustanovení odst. 2 pod vlivem komunitárního práva rozšiřuje předmět autorského práva formou dikce (smyšlenky) o některé výtvar, které nesplňují pojmové znaky díla dle odst. 1. Druhově se jedná o výtvar, které povahově mohou být dílem ve smyslu odst. 1, nicméně nedosahují kvantitativní úrovně „objemu“ vynaložené tvůrčí činnosti spočívající v „jedinečnosti“ jejího výsledku. Namísto kritéria „jedinečnosti“ uplatňuje autorský zákon pod vlivem komunitárního práva koncept „původnosti“ (originality) díla ve smyslu „vlastního duševního výtvaru“. Z důvodu praktické (hospodářské) potřeby ochrany těchto nehmotných statků a částečné (kompromisní) harmonizace kritéria originality zakotvilo komunitární právo pro vybrané druhy výtvarů hranici tvůrčí individuality na zásadně nižší úrovni, než odpovídá tradičnímu tuzemskému autorskoprávnímu pojetí“.*¹⁶

¹⁵ TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. Autorský zákon: komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. - xviii., (Velké komentáře), s. 15.

¹⁶ TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. Autorský zákon: komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. - xviii., (Velké komentáře), s. 34.

Jestliže ke vzniku díla došlo za pomoci tvůrčí činnosti, musí být takové dílo chápáno jako nehmotný statek. Ochrana jako taková není přiznána hmotnému předmětu, který konkrétní dílo zachycuje, tato ochrana je přiznávána nehmotnému sdělení díla, pro něž je zásadní duševní povaha. Stěžejním znakem práva duševního vlastnictví je tedy nezávislost objektu duševního vlastnictví na hmotném předmětu, na věci samotné. Práva k duševnímu vlastnictví tak na základě uvedených faktů obsahují prvek nazývaný potenciální ubiquita, jinými slovy popisovaný jako způsobilost všudypřítomnosti. Předmět duševního vlastnictví tedy lze na základě této způsobilosti všudypřítomnosti současně i následně užívat kdekoli, kdykoli a kýmkoli bez toho, aby došlo k jeho vyčerpání a hodnota předmětu se zmenšovala. Z odborné literatury lze k tomuto upřesnit:

„Zatímco vznik autorského práva autora k dílu je vázán na okamžik vzniku autorského díla v objektivně vnímatelné podobě (tj. na splnění definičních znaků autorského díla), jinak je tomu v případě změn nebo zničení toho, co si pod pojmem díla obvykle představujeme, tj. v případě změn tzv. hmotného substrátu. Zákon tento hmotný substrát nazývá „věcí, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno“. Tuto definici považujeme za příléhavou, neboť onen hmotný substrát, jehož prostřednictvím autorské dílo v naprosté většině případů vnímáme, je věcí v právním smyslu (srov. definici v § 489 občanského zákoníku) – například kniha, notový zápis, audionahrávka, digitální fotografie, obraz, socha či stavba. Existují však i díla, která jsou vyjádřena v objektivně vnímatelné podobě, ale nikoliv trvalého rázu – například autorský přednes básně, která nebyla nikdy vydána v básnické sbírce. Podobně pouhá kopie obrazu slavného malířského mistra, jehož originál však není k nalezení. Autorské právo tedy trvá bez ohledu na to, zda hmotný substrát, jehož pomocí je vyjádřeno, existuje či je nadále objektivně vnímatelný.“¹⁷

Právě s ohledem na nutnost odlišení vzniku autorského práva k dílu a vlastnického či jiného práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vnímáno, tedy již výše zmiňovaného „*hmotnému substrátu*“, je také zcela jednoznačně stanoveno, že „*Nabytím vlastnického práva nebo jiného věcného práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nenabývá se oprávnění k výkonu práva dílo užívat, není-li dohodnuto či nevyplývá-li z tohoto zákona jinak. Poskytnutím oprávnění k*

¹⁷ HODYS, Tomáš a MAŠEK, Jiří. [MOKA] Autorský zákon-komentář. Ostrava: CODEXIS publishing, 2019. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®.

výkonu práva dílo užít jiné osobě zůstává nedotčeno vlastnické právo nebo jiná věcná práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, není-li dohodnuto či nevyplývá-li ze zvláštního právního předpisu jinak.¹⁸ To ve své podstatě znamená, že i když si osoba odlišná od autora díla zakoupí obraz, knihu či nahrávku, nezmění se tím obsah práva autora k danému dílu a vlastník těchto věcí smí díla užívat jen v rozsahu a způsobem, který vyplývá buď z autorského zákona, nebo ze smluvních tzv. licenčních ujednání, přičemž upozornění na tuto skutečnost jsou běžně a srozumitelně formulována přímo na nosičích díla (viz. výslovné upozornění u filmů na nosičích DVD apod.).

Z dalšího obsahu autorského zákona pak vyplývá i rozlišení autorských práv, která zahrnují výlučná práva osobnostní a výlučná práva majetková. Konkrétní výčet těchto práv obsahuje ust. § 11 a ust. 12 autorského zákona. Pokud je používán pojem výlučnosti, pak se jedná o zdůraznění absolutní povahy autorských práv, což znamená, že tato práva působí proti všem („*erga omnes*“), kdy definici absolutních majetkových práv lze nalézt v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku, a to jeho třetí části, konkrétně v § 976 a následujících.

Mezi výlučná práva osobnostní patří právo rozhodnout o zveřejnění díla, právo osobovat si autorství, právo určit, zda a jak má být autorství uvedeno, právo na nedotknutelnost díla a mezi výlučná práva majetková patří právo dílo užít, právo na odměnu při opětovném prodeji originálu díla uměleckého, právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu a vlastní vnitřní potřebu, a právo na odměnu v souvislosti s pronájmem originálu nebo rozmnoženiny.

3. Mezinárodní úprava práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů

Ochrana práv autorů v mezinárodním měřítku pochopitelně u většiny států světa procházela obdobným vývojem jako v České republice, kdy k nejzásadnějším změnám docházelo v průběhu 19. století. Postupně však vznikala potřeba regulovat nejen národní autory a díla, ale i právní vztahy s mezinárodním prvkem a také

¹⁸ HODYS, Tomáš a MAŠEK, Jiří. [MOKA] Autorský zákon-komentář. Ostrava: CODEXIS publishing, 2019. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®.

potřeba zajistit soulad ochrany autorského práva v jednotlivých zemích tak, aby mohla být realizována právní ochrana bez zřetele na původ autorského díla či jeho autora. Tato potřeba je v současné době ještě aktuálnější, neboť prostřednictvím internetu jsou snadno dostupná díla nejrůznějšího charakteru a jejich porušování není bohužel výjimkou ani v rámci různých států.

Ve vztahu ke smlouvám mezinárodním, tj. i těm, které se týkají ochrany autorského práva, je rovněž nezbytné připomenout i čl. 10 Ústavy České republiky, který deklaruje, že ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu a pokud mezinárodní smlouva stanoví něco jiného než zákon, pak se musí použít právě tato mezinárodní smlouva. Národní úprava však pochopitelně může obsahovat i více práv a ochrany než mezinárodní smlouva.

Dále se budu alespoň v základních rysech věnovat nejvýznamnějším mezinárodním úmluvám, které se týkají práv k duševnímu vlastnictví, ochrany výkonných umělců, výrobců zvukových snímků a záznamů.

3.1. Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl

Jednou ze zásadních úmluv, které se věnují ochraně práv k duševnímu vlastnictví, je *Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl*. Tato mezinárodní úmluva byla přijata v září 1886. Jako první zabezpečovala význam autorských práv na mezinárodním poli. Náš tehdy existující stát, tedy Československo, k úmluvě přistoupilo v únoru 1921. Úmluva byla opakovaně doplňována a upravována. K poslední úpravě došlo v roce 1971 v Paříži. U nás byla pak její definitivní verze zveřejněna jako *Vyhláška č. 133/1980 Sb. – Vyhláška ministra zahraničních věcí ze dne 8. července 1980 o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914 a revidované v Římě dne 2. července 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971*. Jednotlivé státy před uzavřením úmluvy obvykle nepřiznávaly autorská práva cizím státním příslušníkům. Do té doby byla problematika ochrany práv děl vlastních autorů

v ostatních zemích řešena uzavíráním dvoustranných mezinárodních smluv. Uvedené dvoustranné smlouvy přesto nebyly schopny odpovídající ochranu práv autorů zajistit. Přijetím úmluvy došlo k zabezpečení minimálního východiska pro zajištění ochrany takových práv ve všech státech, z jejichž strany byla úmluva podepsána. Úmluva obsahovala tedy dva zásadní prvky práva mezinárodního, a to *zásadu teritoriality* a *zásadu asimilace*. Pokud přistoupíme k obecnému popisu zásady teritoriality, lze k této uvést, že ze strany žádného suverénního státu nemůže dojít k rozšíření působnosti vlastních zákonných ustanovení mimo území, nad nímž je ze strany tohoto státu vykonávána svrchovaná moc. Dle zásady teritoriality obsažené v rámci Bernské úmluvy jsou autorskoprávní vztahy za každých okolností regulovány právem toho státu, pro jehož území je ochrana uplatňována. Při obecném popisu zásady asimilace lze uvést, že má být v rámci této zásady s určitými fakty a událostmi, jež vznikly na území jiného členského státu nakládáno takovým způsobem, jako by vznikly na území členského státu, jehož právní předpisy jsou aplikovatelné. Zásada asimilace obsažená v Bernské úmluvě stanovovala uplatňování národního systému, který byl založen na povinnosti smluvního státu jednat s příslušníky ostatních smluvních států stejným způsobem, jako s příslušníky vlastními.

3.2 Úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových snímků a rozhlasových organizací - Římská úmluva

S přihlédnutím k samotnému zaměření této práce je nezbytné uvést, že Římská úmluva byla první a hlavní úmluvou, která modifikovala práva výrobců zvukových záznamů. Rovněž je na místě k Úmluvě uvést, že se jedná o zásadní pramen mezinárodního práva, který se vztahuje k ochraně práv výrobců zvukových záznamů. Z odborné literatury je možné k tomuto doplnit: *„První a zároveň nejvýznamnější úmluvou upravující práva výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a práva rozhlasových a televizních organizací je Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací, která byla sjednána v roce 1961 v Římě a v platnost vstoupila dne 18. 5. 1964. Podle*

místa přijetí se také zkráceně nazývá Římská úmluva. Bývalé Československo se stalo jejím členem 14. 8. 1964, publikována byla jako vyhláška č. 192/1964 Sb.¹⁹

Do prvního článku úmluvy je vtělena její základní zásada a to ta, že se ochrana příbuzných práv výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů stanovená úmluvou nedotýká autorských práv a nemůže být tak vykládána k újmě jejich ochrany.

Další zásadou plynoucí z úmluvy je zásada teritoriality, tzv. národní režim, který upravuje článek 2 úmluvy. Tento je vymezen jako soubor práv, která jsou vnitřním zákonodárstvím smluvního státu, kde se žádá o ochranu, přiznána výrobcům zvukových snímků, kteří jsou jeho občany, ke zvukovým snímkům poprvé zaznamenaným nebo prvně vydaným na jeho území.

Úmluva také stanovuje zásadu asimilace - přizpůsobení, podle které je každý smluvní stát zavázán nakládat s příslušníky jiných smluvních států jako s vlastními občany, tj. musí jim přiznat práva podle národního režimu pro výrobce zvukových snímků a to při splnění zde určených podmínek. Těmito podmínkami jsou ty, že výrobce zvukového snímku je občanem jiného smluvního státu, první záznam byl uskutečněn v jiném smluvním státě (hledisko záznamu) a zvukový snímek byl prvně vydán ve smluvním státě jiném (hledisko vydání). Poslední podmínka je však naplněna i tím, že k prvnímu vydání zvukového záznamu dojde v nesmluvním státě, ale do 30 - ti dnů je pak záznam vydán i ve státě smluvním. Tato úmluva tak rozšířila ochranu výrobců a také jim umožnila získat ochranu svých děl současnou publikací v některém se smluvních států.

Dle článku 10 mají výrobci zvukových záznamů právo povolit či zakázat přímé, případně nepřímé rozmnožování svých zvukových snímků. Přímým rozmnožováním se rozumí rozmnožení z původního výrobního jmenného seznamu záznamů, tj. např. z výrobní matrice nebo třeba z prvních záznamů přímo ze studia, kterými jsou povětšinou studiové pásky. Nepřímo lze díla rozmnožovat z vylisované kopie, případně pomocí záznamu zhotoveného při vysílání rozhlasového pořadu, který je součástí tohoto pořadu. Ochrany požívají i jednotlivé části zvukového záznamu.

Úmluva ve svém článku 11 umožňuje vázat ochranu práv výrobců zvukových záznamů na splnění formalit a to, že všechny rozmnoženiny vydaného zvukového

¹⁹ POPELKOVÁ, Věra. *Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů: (Intergram)*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing spol. s.r.o. 1998, s. 99

snímku uvedené do prodeje nebo jejich obaly ponese poznámku skládající se ze znaku „P“ a údajem o roce prvního vydání a neuvádějí-li rozmnoženiny nebo jejich obaly výrobce nebo osobu výrobcem zmocněnou, musí poznámka obsahovat také jméno vlastníka práv výrobce.

Ujednání čl. 12 úmluvy pak stanovuje, že pokud jsou zvukový snímek, který je vydán k obchodním účelům nebo jeho rozmnoženina použity přímo k rozhlasovému vysílání nebo veřejnému přednesu, zaplatí uživatel jednu přiměřenou odměnu výkonným umělcům nebo výrobcům zvukových snímků anebo oběma. Pokud mezi účastníky nedojde k dohodě, mohou být podmínky rozdělení této odměny určeny vnitřním zákonodárstvím.

Dobu ochrany zvukových záznamů a výkonů na nich zanesených upravuje článek 14 úmluvy, který tuto dobu stanovuje jako dobu minimální, a to na dobu dvaceti let od konce roku, v němž byl zvukový záznam pořízen. Podle článku 15 je pak v pravomoci každého smluvního státu určit, jak dlouhou (myšleno delší dobu než úmluvou stanovenou jako minimální) dobu ochrany stanoví a případně stanovit i výjimky z ochrany zajištěné úmluvou v případech, které jsou v tomto článku uvedeny.

Článek 17 úmluvy umožňuje státu, který podle svého řádu platného již v době přijetí úmluvy přiznává ochranu výrobcí jen na základě hlediska záznamu, učinit výhradu, jenž mu umožňuje přistoupit k této úmluvě, aniž by byl nucen měnit své vlastní zákonodárství. Mimo to pak byla ujednána i tzv. ochrana konvenční. Ta znamená, že smluvní stát je povinen zajistit ochranu pro výrobce z jiných smluvních států, i kdyby taková práva nebyla zakotvena v jeho vlastním vnitrostátním právním řádu.

3.3 Úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů - Ženevská úmluva

Tato úmluva byla přijata dne 29. října 1971 s účinností od 18. dubna 1973, když tehdejší ČSSR k ní přistoupila dne 5. října 1985. Obsahem úmluvy je pouze 13 článků a dle článku 10 úmluvy nejsou ke zde obsaženým ustanovením přípustné žádné výhrady.

Prostředky ochrany jsou dle Úmluvy vyhrazeny vnitřnímu zákonodárství každého smluvního státu a mají zařazovat jeden či více z prostředků ochrany. Těmito prostředky jsou přiznání autorského nebo jiného zvláštního práva, právní předpisy o nekalé soutěži a uplatňování trestních sankcí. Úmluva tedy smluvním státům umožnila zvolit si způsob ochrany a je vyžadován nejméně jeden z výše specifikovaných způsobů.

Úmluvou byla také stanovena minimální doba ochrany práv, která nesmí být u práv výrobců zvukových záznamů kratší než dvacet let, nicméně smluvní státy mohou pochopitelně určit dobu delší, přičemž si mohou i zvolit počátek doby ochrany, kdy to může být buď koncem roku, v němž byly zvuky zahrnuté na zvukovém záznamu poprvé zaznamenány nebo koncem roku, v němž byl zvukový záznam poprvé uveřejněn.

Stejně jako v Římské úmluvě mohou smluvní státy poskytnutí ochrany vázat na splnění určitých formalit a to, aby všechny vyrobené snímky zvukového záznamu, které jsou rozšiřované nebo jejich obaly, obsahovaly poznámku skládající se ze znaku P v kroužku s přičleněním roku prvního zveřejnění. Tato poznámka musí být umístěna takovým způsobem, aby z ní bylo zjevné, že je činěn nárok na ochranu. Za předpokladu, že nelze ze snímku či jeho obalu určit výrobce, je povinnou náležitostí poznámky i jméno výrobce, jeho právního nástupce nebo osoba výlučně oprávněná z licence poskytnuté výrobcem.

Úmluva ve svém článku 6 hovoří o zákazu tzv. nucených licencí, kdy jsou vymezeny konkrétní podmínky, za kterých je smluvní stát může povolit a těmi jsou skutečnosti, že rozmnožování se uskutečňuje pouze pro potřeby vyučování nebo vědeckého výzkumu, dále že oprávnění na množení je platné jen na území smluvního státu, jehož příslušný orgán licenci udělil a nelze ji rozšířit na vývoz snímků, a poslední, že rozmnožování dle dané licence je uskutečněno za adekvátní odměnu určenou uvedeným orgánem, a to za současného zohlednění počtu vyhotovovaných snímků. Obdobnou úpravu obsahuje i právní řád český, konkrétně v Díle 4 autorského zákona nazvaném „*Výjimky a omezení autorského práva*“.

Významným článkem předmětné úmluvy je též článek 7, který zakazuje výklad obsahu úmluvy ve smyslu omezení nebo oslabení ochrany zaručené autorům, výkonným umělcům, výrobcům zvukových záznamů nebo rozhlasovým organizacím podle vnitřního zákonodárství nebo podle mezinárodní smlouvy.

3.4 Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví - TRIPS

Tato významná dohoda byla uzavřena dne 15. dubna 1994 v Maroku a nabyla účinnosti dne 01.01.1995. Vznikla jako dohoda o spolupráci mezi WTO a WIPO, kdy WIPO spravuje většinu mezinárodních smluv týkajících se duševního vlastnictví.

Účastníky této dohody byly všechny státy WTO, tedy dohoda měla mnohem větší reálný dopad na ochranu autorských práv, neboť jí respektovaly i nečlenské státy Římské úmluvy a také rozvojové státy, které se běžně ke smlouvám spravovaným WIPO nepřipojují.

Základním principem této dohody je za prvé tzv. doktrína národního zacházení, uvedená v článku 3 dohody, která znamená, že smluvním státům TRIPS bude až na výjimky poskytován stejný stupeň ochrany jako vlastním občanům, a za druhé pak princip nejvyšších výhod, kdy musí být jakákoli výhoda, přednost, výsada nebo osvobození přiznaná členským státem pro své občany, přiznána ihned a bezpodmínečně občanům dalších členských států.

Značným přínosem shora uvedené dohody je pak ujednání o vynucení přiznaných práv, které doposud nebylo upravováno, a proto také nebylo prosazováno, kdy tento problém se týkal zejména méně rozvinutých zemí. V dohodě byl tedy kladen důraz na vnitřní legislativu států a vytvoření účinných opatření blízkých zdroji porušování práv a také na uzákonění přísných sankcí takového charakteru, které zamezí dalšímu protiprávnímu jednání.

Doba ochrany práv výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových a televizních organizací byla v této dohodě upravena v článku 14 a to tak, že v případě výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů bude trvat nejméně do konce období 50 let, které počíná od konce kalendářního roku, ve kterém byl záznam pořízen nebo výkon realizován. U práv výrobců zvukových, rozhlasových a televizních organizací pak byla doba trvání stanovena nejméně na 20 let od konce kalendářního roku, v němž bylo rozhlasové vysílání uskutečněno.

3.5 Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech - WPPT

Shora uvedená smlouva hned ve svém úvodu deklaruje, že jejím přijetím nejsou rušeny závazky, které mají smluvní strany podle Římské úmluvy, kdy měla tuto úmluvu v podstatě revidovat a rozšířit a následně definuje pojmy v ní dále užitě, přičemž některé z nich poměrně inovativně.

Dle článku 4 je pak smluvním stranám zaručeno tzv. národní zacházení, což znamená, že smluvní strana je povinna přiznat občanům jiných smluvních stran zacházení, které přiznává vlastním občanům, pokud jde o výlučná práva zvláště poskytovaná v této smlouvě a práva na přiměřenou odměnu.

V dalších člancích smlouvy jsou pak detailně upravena práva výrobců zvukových záznamů, kterými jsou právo na rozmnožování, právo na rozšiřování, právo na pronájem a právo na zpřístupňování zvukových záznamů.

Právem na rozmnožování se míní výhradní právo výrobce zvukových záznamů poskytovat souhlas k přímému nebo nepřímému rozmnožování svých zvukových záznamů jakýmkoli způsobem nebo formou, když nad rámec této definice obsažené i v Římské úmluvě jsou poprvé užity pojmy týkající se způsobu a formy. Smyslem tohoto doplňujícího textu bylo zejména rozšíření o digitální formu zvukových záznamů.

Dále jsou ve smlouvě vymezena práva výrobců zvukových záznamů, a to k rozšiřování, tj. svolení ke zpřístupňování originálu a rozmnoženin svých záznamů prodejem a k pronájmu, tj. svolení k obchodnímu pronájmu originálu a rozmnoženin svých zvukových záznamů a v neposlední řadě i právo na zpřístupňování zvukových záznamů. Posledně jmenované právo vyplývá z článku 14 předmětné smlouvy a jedná se o svolení výrobců ke zpřístupňování zvukových záznamů veřejnosti po drátě nebo i pomocí bezdrátových prostředků tak, aby k nim byl umožněn individuální přístup podle volby veřejnosti.

I tato smlouva se zabývá právem na odměnu za vysílání a za sdělování veřejnosti, když podle ustanovení smlouvy mají výrobci zvukových záznamů právo na jednu adekvátní odměnu za přímé nebo nepřímé užití zvukových záznamů, vydaných k obchodním účelům nebo k vysílání, popřípadě jakémukoli sdělování veřejnosti. Smlouva dále umožňuje smluvním stranám, aby byla z jejich strany v rámci

vnitrostátního právního řádu určena pravidla, pokud neexistuje dohoda mezi výkonným umělcem a výrobcem zvukového záznamu, podle nichž se budou oba tyto subjekty podílet na jedné přiměřené odměně.

Závěrečné články smlouvy pak upravují omezení a výjimky, které jsou v kompetenci vnitrostátního zákonodárství smluvních států a také ochrannou dobu, která dle této smlouvy trvá minimálně 50 let od konce roku, v němž byl zvukový záznam vydán nebo 50 let od konce roku, v němž byl pořízen, pokud 50 let od pořízení nedojde k jeho vydání. Dále jsou stanoveny závazky smluvních stran týkající se technických prostředků, tj. závazek smluvních stran přijmout opatření, která by zamezila obcházení těchto prostředků užívaných výrobcí zvukových záznamů a závazek týkající se informace a identifikace práv, kdy jde shodně jako v předchozím případě o přijetí opatření zamezujících odstraňování nebo pozměňování elektronických údajů o identifikaci práv, jakož i zamezujícím dalším neoprávněným jednáním v souvislosti s pozměňováním nebo odstraňováním elektronické informace o identifikaci práv.

Odlišně od předchozích úmluv jsou upraveny v této smlouvě tzv. formality, kdy požívání a výkon práv plynoucích z této smlouvy není podrobena žádné formalitě a s výjimkou článku 15 odst. 3, v němž je vymezeno právo smluvních stran prohlásit omezené uplatňování práva na odměnu dle odst. 1 tohoto článku, se k této smlouvě nepřipouštějí žádné výhrady.

4. Další prameny právní úpravy výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů

Dalšími prameny právní úpravy výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů jsou zejména směrnice a nařízení Evropské unie, kdy směrnicí je soubor právních norem komunitárního práva, který je následně uplatněn ve vnitrostátním zákonodárství členského státu, což znamená, že směrnice musí být členským státem přijata a uplatněna v jeho právním řádu. Nařízení jsou však povinná a jsou platná ve všech členských státech. Ve shora uvedených normách je pro členské státy vždy určena i doba pro sladění národního právního řádu s ustanoveními obsaženými v těchto právních aktech. Směrnice Evropské unie, které se vztahují k tématu této

práce a dotýkají se tedy i úpravy práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů jsou pak např. následující:

- *Směrnice 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu* - směrnice upravuje sféru užití hudebních děl v online prostředí včetně udělování tzv. multiteritoriálních licencí.
- *Směrnice evropského parlamentu a rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS* - účelem směrnice je zlepšit přeshraniční dostupnost televizních a rozhlasových programů na jednotném trhu Evropské unie tím, že se zjednoduší vypořádávání autorského práva a s ním související práva pro určité online služby vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů jiným způsobem než kabelovým přenosem a obsahuje i pravidla pro programy vysílané prostřednictvím přímého dodání signálu. Směrnice stanovuje zásadu „země původu“, z níž vyplývá, že k zahrnutí některých programů ve svých online službách, které jsou dostupné přes hranice států, musí vysílací organizace získat licenci od držitelů práv na díla a jiné předměty v těchto programech obsažených pro zemi Evropské unie, kde mají své ústředí. Zároveň touto směrnicí došlo i ke zjednodušení získávání licence od držitelů autorského práva a práv s ním souvisejících k převzatému vysílání televizních a rozhlasových programů z jiných zemí Evropské unie, kdy se jedná o současný, úplný a nezměněný přenos, jiný než kabelový, při němž držitelé uplatňují své právo ve vztahu k udělení či odmítnutí licence toliko prostřednictvím organizace kolektivní správy, a to vyjma práv, která již tyto vysílací organizace mají.
- *Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu 2019/790, nazývaná Směrnice EU o autorském právu (Licencování online platform)* - úkolem směrnice bylo mimo jiné další sladování právních předpisů Unie použitelných v oblasti autorského práva a práv s ním souvisejících v rámci vnitřního trhu, zejména ve vztahu k digitálnímu a příhraničnímu užití chráněného obsahu. Díky

této směrnici došlo opět i ke zlepšení postupů poskytování licencí a usnadnění poskytování kolektivních licencí.

5. Definice základních pojmů

5.1 Pojem výrobce zvukového záznamu

Práva výrobců zvukových záznamů jsou upravena autorským zákonem v ust. §§ 75-78, kdy předmětná práva jsou konkrétně uvedena v hlavě II a jsou nazvána jako „*Práva související s právem autorským*“. Objektem práv výrobců zvukových záznamů jsou zvukové záznamy výkonných umělců, případně jiné zvuky, nebo jejich vyjádření. Dle ust. § 75 odst. 1 autorského zákona je „*zvukovým záznamem výlučně sluchem vnímatelný záznam zvuků výkonu výkonného umělce či jiných zvuků, nebo jejich vyjádření*“. Uvedená definice značí, že za záznam nelze považovat jen záznam zvuku výkonného umělce, ale takovým záznamem může být i jiný libovolný zvuk. Tento záznam je tedy převoditelným nehmotným statkem, jehož ochranu zajišťuje autorský zákon, a může být rovněž předmětem občanskoprávních vztahů. Dalším znakem je nutnost odlišovat právo k nehmotnému statku od vlastního materiálního podkladu, na kterém je zvuk zaznamenán. Pakliže dojde ke zničení materiálního podkladu, práva ke zvukovému záznamu nezanikají, tato skutečnost na ně nemá žádný vliv. Předmětem ochrany není tedy zhotovení konkrétního tvůrčího výkonu a to proto, že tento má podstatu v osobnosti, ale ochrana je přiznávána výkonům, které mají povahu ekonomickou a organizačně technickou, při uchování výkonů výkonných umělců či dalších zvuků.

„O právech výrobců zvukových záznamů platí, že jsou nehmotnými právy výhradně majetkovými, postrádajícími jakákoli práva osobnostní. „Příbuznost“ s právem autorským přitom dost dobře nelze vyvozovat ani s ohledem na zvukový záznam výkonů výkonných umělců, tj. i záznam díla tímto výkonem provedeného, protože se nemusí jednat pouze o zvukové záznamy těchto zvuků, nýbrž i zvuků jiných, nemajících jakoukoli, ani nepřímou, vazbu na díla chráněná právem autorským. Platný autorský zákon v tomto ohledu správně hovoří nikoli o právech příbuzných, ale právech „souvisejících“, a to vzhledem k věcné souvislosti těchto

práv s právem autorským a rovněž obdobnému obsahu, rozsahu a legislativně technickému zakotvení těchto práv“.²⁰

Ust. § 75 odst. 2 autorského zákona pak definuje výrobce zvukových záznamů a to tak, že *„výrobce zvukového záznamu je fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost poprvé zaznamená zvuky výkonu výkonného umělce či jiné zvuky, nebo jejich vyjádření, nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba“*. Subjekt, který jako první opatří materiální zaznamenání záznamu na jeho médium jako věc, je tedy zjednodušeně považován za výrobce zvukového záznamu. Výrobci je ke zvukovému záznamu přiznáno výsadní majetkové právo a jeho uskutečněním nejsou ostatní práva upravená autorským zákonem dotčena. Zde je dále vhodné zmínit význam uvedeného vyjádření *„na vlastní odpovědnost“*, neboť daným vyjádřením je z výroby zvukového záznamu vyloučena taková osoba, která pořizuje předmětný záznam v rámci závislé činnosti, například na základě pracovněprávního, nebo obdobného vztahu. Práva výrobců zvukových záznamů jsou výhradně právy majetkovými, tato práva zcela postrádají práva osobnostní. K výrobci zvukového záznamu pak lze z odborné literatury například doplnit:

„Výrobce zvukového záznamu může být jak osoba fyzická, tak i právnická. Není přitom, z hlediska vzniku jeho práv podle autorského zákona, rozhodno, zda byla k této činnosti oprávněna, jestliže se mělo pojmově jednat o živnostenské podnikání, či nikoli. Rovněž je v tomto smyslu bezvýznamné, zda má výrobce zvukového záznamu právní postavení podnikatele či nikoli. Výroba zvukového záznamu sama o sobě je činností faktickou, povahy často, nikoli nezbytně, průmyslové. (Zejména viz hromadnou výrobu snímků jako rozmnoženin zvukových záznamů, provozovanou např. továrním způsobem.) Pro odstranění některých pochybností stanoví autorský zákon legální vymezení pojmu „výrobce zvukového záznamu“, a to v souladu s doktrinálními závěry platnými dle předchozí zákonné úpravy. Výrobce zvukového záznamu je ta osoba, fyzická nebo právnická, která pořídila první hmotné zachycení zvukového záznamu na jeho hmotný podklad (na jeho nosič jako věc), a to ať již vlastní činností na svou odpovědnost (tj. náklady a nebezpečí) anebo ze svého „podnětu“ pomocí (prostřednictvím) jiné osoby. Naopak majitelem práva výrobce zvukového záznamu nebude osoba, která pořizuje zvukový

²⁰ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. Autorský zákon: komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. - xviii., (Velké komentáře), s. 668.

záznam v rámci závislé činnosti, neboť tak nečiní na vlastní odpovědnost, nýbrž na základě své závislosti, tj. zejména v rámci pracovněprávního vztahu, služebního poměru, členského poměru nebo obdobného poměru“.²¹ Více bude o problematice obsahu práva výrobce zvukově obrazového záznamu a jeho trvání pojednáno v kapitole šesté.

5.2 Pojem výrobce zvukově obrazového záznamu

Autorský zákon ve svém díle třetím, konkrétně v ust. §§ 79-82 upravuje práva výrobců zvukově obrazových záznamů. Jedná se o výhradní čistě majetková práva výrobců zvukově obrazových záznamů k jejich prvotnímu záznamu a uvedená práva řadíme taktéž do kategorie práv s právem autorským souvisejících. Obsah uvedených práv je značně shodný s úpravou práv výrobců zvukových záznamů. V odborné literatuře jsou práva výrobců zvukově obrazových záznamů popsána například následovně:

„Autorský zákon pod vlivem práva komunitárního nově zavádí výlučné majetkové právo výrobce zvukově obrazového záznamu. Jedná se o právní úpravu analogickou k úpravě práva výrobce zvukového záznamu, která se v našem právu uplatňuje tradičně. Oproti předchozí zákonné úpravě se tak výslovně posiluje právní postavení výrobců zvukových záznamů, kteří jsou originárními nositeli výlučného práva k jejich zvukově obrazovým záznamům, nikoli pouze odvozenými licenčními nabyvateli autorského práva k dílům zaznamenaným na zvukově obrazový záznam. Některé doktrinální výklady však již za platnosti předchozí úpravy podřazovaly zvukově obrazové záznamy pod rozsah práva výrobce zvukového záznamu. Právem výrobce zvukově obrazového záznamu zůstávají nedotčena ostatní práva upravená autorským zákonem, včetně práva autorského, práv výkonného umělce, práva výrobce zvukového záznamu, práva rozhlasového a televizního vysílatele i zvláštního práva pořizovatele databáze“.²²

²¹ TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. Autorský zákon: komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. - xviii., (Velké komentáře), s. 670 – s. 671.

²² TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. Autorský zákon: komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. - xviii., (Velké komentáře), s. 686.

Ust. § 79 odst. 1 autorského zákona vymezuje vlastní pojetí zvukově obrazového záznamu. Jak je zde definováno, je tímto záznamem „*záznam audiovizuálního díla nebo záznam jiné řady zaznamenaných, spolu souvisejících obrazů vyvolávajících dojem pohybu, ať již doprovázený zvukem, či nikoli, vnímatelných zrakem, a jsou-li doprovázeny zvukem, vnímatelných i sluchem*“. Zvukově obrazový záznam je tedy tvořen dvěma složkami, a to složkou obrazovou (obrazovým záznamem), jejíž výskyt je nezbytný vždy a složkou zvukovou, tzv. *soundtrackem*,²³ která může obrazový záznam doprovázet či nikoli. Z daného plyne, že složku zvukovou neobsahují všechna díla a tato je složkou fakultativní-nepovinnou. Složka zvuková ve zvukově obrazovém záznamu může být opatřena současně se složkou obrazovou, případně nezávisle na ní. Ideovým znakem zvukově obrazového záznamu tedy není samotný zvuk, naopak primárním elementem obrazové složky je nutná spojitost dílčích souvislých obrazů, které jsou způsobilé budit dojem pohybu, kdy uvedené značí, že se nemůže jednat pouze o sled obrazů statických. Zmíněná definice tedy stanovuje, že je pojetí zvukově obrazového záznamu obsahově širší než pojem dílo audiovizuální. Toto ustanovení tak zajišťuje ochranu i jiným záznamům souvisejících obrazů vyvolávajících dojem pohybu nehledě na fakt, zda jde o dílo dle autorského zákona či nikoli.

*„Zvukově obrazový záznam je záznamem audiovizuálního díla nebo jiných obrazů splňujících dané podmínky (řada zaznamenaných, spolu souvisejících obrazů vyvolávajících dojem pohybu), aniž by šlo o záznam autorského díla nebo uměleckého výkonu. Příslušné obrazy mohou být doprovázeny zvukem, nicméně o zvukový obrazový záznam půjde obdobně jako u audiovizuálního díla i tehdy, pokud neobsahuje zvukovou složku. Je třeba upozornit, že právem výrobce podle tohoto ustanovení není právo k věci – hmotnému substrátu záznamu, ale právo k záznamu jakožto nehmotnému statku“.*²⁴

Z ust. § 79 odst. 2 autorského zákona vyplývá, že výrobcem zvukově obrazového záznamu „*je fyzická nebo právnická osoba, která poprvé pořídí zvukově*

²³ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Soundtrack> - Jako soundtrack se označuje zaznamenaný zvuk doprovázející vizuální médium, např. film, televizní pořad či počítačovou hru (pochází z anglického *sound track* – „zvuková stopa“, zkracováno též na OST podle anglického *original sound track* – „původní zvuková stopa“). Nejčastěji se soundtrack označuje jako hlavní hudba ve filmu nebo v počítačových hrách.

²⁴ CHALOUPKOVÁ, Helena a Petr HOLÝ. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související: komentář. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. - xii, (Beckovy texty zákonů s komentářem), s.118

obrazový záznam, nebo pro kterou tak z jejího podnětu učiní jiná osoba“. Tato formulace je tak analogická jako u výrobce zvukového záznamu. I zde výrobce pořizuje konkrétní záznam na vlastní odpovědnost. Uvedené značí, že ani zde nebude majitelem práva výrobce zvukově obrazového záznamu ten, kdo zvukově obrazový záznam pořizuje v rámci závislé činnosti a to proto, že tak nekoná na vlastní odpovědnost, ale na základě své závislosti, tedy v rámci služebního poměru, pracovně právního vztahu, členského poměru nebo poměru obdobného.

*„Autorský zákon legálně vymezuje osobu výrobce zvukově obrazového záznamu. Jedná se přitom o obsahově obdobnou zákonnou definici, jako v případě vymezení majitelů ostatních netvůrčích absolutních práv upravených autorským zákonem. Výrobce zvukově obrazového záznamu, jehož obsahem je audiovizuální dílo, má zpravidla rovněž právní postavení výrobce prvotního záznamu audiovizuálního díla ve smyslu § 63 odst. 4 a § 64 odst. 1. Zatímco však pro vznik práva výrobce zvukově obrazového záznamu jako práva s autorským právem souvisejícího je nerozhodné, zda k výrobě zvukově obrazového záznamu došlo oprávněně (ve smyslu výkonu subjektivních autorských práv, práv výkonných umělců, popř. práv výrobců zvukových záznamů), uplatnění zákonné vyvratitelné domněnky nabytí licence k užití díla audiovizuálního a děl audiovizuálně užitých (popř. audiovizuálně užitých uměleckých výkonů) výrobcem prvotního záznamu audiovizuálního díla je vždy podmíněno uzavřením písemné smlouvy mezi autorem (popř. výkonným umělcem) a výrobcem. Jinými slovy otázka, zda je konkrétní osoba výrobcem zvukově obrazového záznamu, je pouze otázkou skutkovou („quaestio facti“). Tím ovšem není dotčena objektivní odpovědnost výrobce zvukově obrazového záznamu za neoprávněný zásah do autorských práv či práv souvisejících k nehmotným předmětům zachyceným na zvukově obrazový záznam“.*²⁵ Více bude o problematice obsahu práva výrobce zvukově obrazového záznamu a jeho trvání pojednáno v kapitole sedmé.

²⁵ TELEČ, Ivo a Pavel TŮMA. Autorský zákon: komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. - xviii., (Velké komentáře), s. 687 – s. 688.

6. Základní práva výrobců zvukových záznamů

Autorský zákon upravuje práva výrobců zvukových záznamů v ust. § 75 a násl., kdy se jedná o obvyklá práva související s právem autorským. Práva výrobce zvukového záznamu řadíme mezi práva nehmotná, jedná se o výlučná majetková práva, jež práva osobnostní postrádají. Z daného vyplývá, že zásadní přínos výrobců zvukových záznamů je ryze hospodářský. Předmět práva výrobců zvukových záznamů tvoří výkony organizačně technického a ekonomického charakteru, spočívající v zaznamenání zvuků na zvukový záznam. V souvislosti s takovým úkonem nelze tedy v žádném případě hovořit o výkonu tvůrčí povahy, jež má základ v osobnosti. Výsledkem činnosti tak nejsou samotné záznamy spjaté s osobou tvůrce, ale výsledky činnosti výrobní.

V dílu druhém Autorského zákona jsou výslovně specifikována konkrétní práva výrobce zvukového záznamu k jeho záznamům. Zde uvedené zásadní pojmy, tedy zvukový záznam a výrobce zvukového záznamu již byly definovány v kapitolách předchozích. V následujícím ustanovení § 76 autorského zákona je vymezen obsah práva výrobce zvukového záznamu. Právo výrobce zvukového záznamu je právo majetkové a právo výlučné. Odst. 1 uvedeného paragrafu uvádí, že „výrobce zvukového záznamu má výlučné majetkové právo svůj zvukový záznam užít a udělit jinému smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiný může zvukový záznam užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem“.

K právu zvukový záznam užít pak nezbyvá než konstatovat, že se jedná o právo základní. Autorský zákon rovněž plně vymezuje způsoby užití, ke kterým je svolení majitele práv nezbytné. Těchto jednotlivých pět práv pak konkrétně vymezuje ust. § 76 odst. 2, kde je uvedeno, že:

„Právem zvukový záznam užít je:

- a) právo na rozmnožování zvukového záznamu,*
- b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu,*
- c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu,*
- d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu,*
- e) právo na vysílání a jiné sdělování zvukového záznamu veřejnosti“.*

Část výše uvedené definice ustanovení § 76 odst. 1 autorského zákona hovoří o možnosti udělit smlouvou jinému oprávnění k výkonu daného práva, kdy v praxi je toto oprávnění realizováno především licenční smlouvou a výrobcí za něj přísluší odměna. Zákon rovněž v jednoznačných situacích specifikuje možné užití záznamu bez souhlasu výrobce, kdy k danému lze přistoupit pouze na základě zákonné licence. Z odborné literatury lze k tomuto například doplnit: „*Předpokladem využití zákonné licence je uzavření smlouvy s příslušným kolektivním správcem o výši odměny a způsobu jejího placení. Právo výrobce na odměnu zákon svěřuje tedy kolektivnímu správci. Jde o právo povinně kolektivně spravované*“.²⁶ Pro aplikaci zákonné licence u výrobců zvukových záznamů se přistupuje analogicky jako u výkonných umělců. Na základě zákonné licence se tak práva výrobce zvukového záznamu nedotýká ten, kdo užije zvukový záznam vydaný k obchodním účelům vysíláním rozhlasem nebo televizí, přenosem rozhlasového nebo televizního vysílání. Za dané užití ovšem výrobcí zvukového záznamu náleží právo na odměnu. U výrobců zvukových záznamů je kolektivním správcem společnost INTERGRAM z. s. – o které bude pojednáno blíže v kapitole 10.2.

6.1 Právo na rozmnožování zvukového záznamu

Právo na rozmnožování zvukového záznamu je nadnárodně upraveno v několika zde již popsaných dokumentech, např. v *Římské úmluvě*,²⁷ ve *Smlouvě WIPO o výkonech výkonných umělců a zvukových záznamech*,²⁸ ve *Směrnici EP a Rady 2001/29/ES*.²⁹ V aktuálním autorském zákoně je předmětné právo uvedeno v ust. § 13, kde je v odst. 1 uvedeno, že „*rozmnožováním díla se rozumí zhotovování dočasných nebo trvalých, přímých nebo nepřímých rozmnoženin díla nebo jeho částí, a to jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě*“. Dle ust. odst. 2 „*se dílo rozmnožuje zejména ve formě rozmnoženiny tiskové, fotografické, zvukové, obrazové nebo zvukově obrazové, stavbou architektonického díla nebo ve formě jiné trojrozměrné*

²⁶ CHALOUPKOVÁ, Helena a Petr HOLÝ. Autorský zákon: komentář. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. – xxii., (Beckovy komentáře), s. 165.

²⁷ Článek 10

²⁸ Článek 11

²⁹ Článek 2

rozmnoženiny anebo ve formě elektronické zahrnující vyjádření analogové i digitální“.

Jak ze samotného označení „zvukový záznam“ vyplývá, samotný záznam je zachycením (rozmnoženinou) pomíjivého výkonu umělce nebo jiné osoby. Pořízení záznamu je tak rozmnožováním samo o sobě. Vlastní pojem „*rozmnoženina*“ právní předpisy přesně nevymezují a „*rozmnoženinou*“ může být v podstatě jakýkoliv nosič způsobilý nést zvukový záznam. Tvorba kopie pro vlastní potřebu je mimo výhradní právo výrobce na rozmnožování. Do práva autorského³⁰ není zasahováno tím, kdo vytvoří záznam, rozmnoženinu nebo napodobeninu díla pro svou osobní potřebu. Rozmnožování díla a jeho rozšiřování nejsou stejnou činností. Jde o dvě rozdílná, i když příbuzná práva, často v držení jednoho subjektu. Subjekt, který má právo rozmnožovat záznam, tudíž nemusí mít právo jej rozšiřovat a naopak.

6.2 Právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu

Dalším právem výrobců zvukových záznamů je právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu a jako takové je toto výhradně majetkové právo upraveno v ust. § 14 autorského zákona. V odst. 1 daného paragrafu je uvedeno, že *„rozšiřováním originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla v hmotné podobě prodejem nebo jiným převodem vlastnického práva k originálu nebo k rozmnoženině díla, včetně jejich nabízení za tímto účelem*“.

Odst. 2 paragrafu 14 pak uvádí, že *„prvním prodejem nebo jiným prvním převodem vlastnického práva k originálu nebo k rozmnoženině díla v hmotné podobě, který byl uskutečněn autorem nebo s jeho souhlasem na území některého z členských států Evropské unie nebo některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, je ve vztahu k takovému originálu nebo rozmnoženině díla právo autora na rozšiřování pro území členských států Evropské unie a států tvořících Evropský hospodářský prostor vyčerpáno; právo na pronájem díla a právo na půjčování díla zůstává nedotčeno*“.

Podmínkou uskutečnění daného práva je zachycení díla na hmotný nosič, což ztělesňuje výkon práva dílo rozmnožovat. Předmětné právo na sebe dále váže tzv. institut vyčerpání práv k záznamu. Daný institut značí, že je právo výrobce na

³⁰ Obdobně do práva výrobce zvukového záznamu. Viz § 30 odst. 2, § 78 AZ

rozšiřování vyčerpáno prvním prodejem, případně jiným převodem vlastnického práva k originálu nebo k rozmnoženině záznamu, jímž je záznam právem rozšířen. Vlastnické právo k originálu či rozmnoženině záznamu je tudíž zákonem upřednostňováno vůči majetkovému užítku výrobce na výhradním užití jeho záznamu, které na originálu či rozmnoženině vázne.

6.3 Právo na pronájem originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu

Také právo na pronájem zvukového záznamu je nadnárodně upraveno v několika již zde zmíněných dokumentech, např. v *Dohodě TRIPS*, ve *Smlouvě WIPO o výkonech výkonných umělců a zvukových záznamech*.³¹ Autorský zákon upravuje toto právo v § 15. V daném § se uvádí, že „*pronájmem originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla ve hmotné podobě za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu poskytnutím originálu nebo rozmnoženiny díla na dobu určitou*“. Ve smyslu shora uvedeného může být tedy pronajímatelem osoba, která vykonává majetková práva, či vlastník licence. Jedním z povinných předpokladů pronájmu je pak jeho přímý nebo nepřímý hospodářský či obchodní užitek. Pronájem je tak primárně realizován za účelem zisku. V daném ohledu se ovšem nemusí jednat jen o finanční úhradu, přípustné jsou i jiné kompenzace, z nichž lze odůvodňovat hospodářský či obchodní užitek. Jak je dále v dané definici v jejím závěru uvedeno, je možné k danému pronájmu originálu nebo rozmnoženiny díla přistoupit pouze na dobu určitou, což značí, že je nezbytné dočasnost považovat za pojmový znak pronájmu.

6.4 Právo na půjčování originálu nebo rozmnoženin zvukového záznamu

V ustanovení § 16 autorského zákona je vymezeno právo na půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla s tím, že „*půjčováním originálu nebo rozmnoženiny díla se rozumí zpřístupňování díla ve hmotné podobě zařízením přístupným veřejnosti nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo*

³¹ Článek 13

obchodního prospěchu poskytnutím originálu nebo rozmnoženiny díla na dobu určitou“. Rozborem uvedené definice lze pak konstatovat, že se jedná o právo prakticky identické s právem na pronájem. Jednu odchylku zde ovšem nalézt lze a tato spočívá v tom, že výrobce může originál či rozmnoženinu poskytnout k osobní potřebě jiné osobě, kdy se tímto nesleduje žádný hospodářský či obchodní prospěch, a to pouze na dobu určitou. K tomuto lze tedy ještě doplnit, že půjčování originálu či rozmnoženiny lze realizovat pouze pomocí zařízení přístupného veřejnosti – lze jmenovat např. knihovny, a to bez výnosného účelu. Uvedené tedy značí zásadní rozdílnost od pronájmu, neboť ten je zásadně realizován za účelem zisku. Je zde samozřejmě na místě ještě doplnit, že i samotné půjčování lze zpoplatnit, ale pouze takovým způsobem, aby požadovaná platba zajistila pokrytí nákladů konkrétního subjektu, který půjčování veřejnosti zajišťuje.

6.5 Právo na vysílání a jiné sdělování zvukového záznamu veřejnosti

Rovněž právo na sdělování veřejnosti je nadnárodně upraveno v některém ze zde uvedených dokumentů - např. ve *Smlouvě WIPO o výkonech výkonných umělců a zvukových záznamech* jako právo na zpřístupňování zvukových záznamů.³² Autorský zákon toto právo upravuje v ust. § 18, ve kterém se v odst. 1 uvádí, že *„sdělováním díla veřejnosti se rozumí zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově*“. Odst. 2 pak uvádí, že *„sdělováním díla veřejnosti podle odstavce 1 je také zpřístupňování díla veřejnosti způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou síť*“. V odst. 3 je dále uvedeno, že *„sdělováním díla veřejnosti není pouhé provozování zařízení umožňujícího nebo zajišťujícího takové sdělování*“ a konečně v odst. 4 je uvedeno, že *„sdělováním díla veřejnosti podle odstavců 1 a 2 nedochází k vyčerpání práva autora na sdělování díla veřejnosti*“. Všeobecně se za sdělování zvukového záznamu považuje libovolné nemateriální zpřístupňování záznamu. Subjekt, kterému je záznam poskytován jej vnímá, byť není v přímém kontaktu s hmotným nosičem zvukového záznamu. Lze tedy konstatovat, že se jedná o právo výrobce spočívající v libovolném nehmotném zpřístupňování

³² Článek 14

zvukového záznamu veřejnosti za pomoci technického zařízení, kdy k tomuto dochází buď po drátě, nebo bezdrátově. Z daného pak vyplývá, že pojem veřejnost je zákonným rysem výhradního práva na sdělování díla. Jedná se především o veřejné provozování zvukových záznamů za pomoci přehrávačů, tzv. jukeboxů na různých veřejných kulturních a společenských akcích – taneční zábavy, festivaly, diskotéky apod. Další možností, jak lze veřejnosti zvukové záznamy sdělovat, je pak internet, případně další místní intranetové sítě, jejichž prostřednictvím dochází k zpřístupnění tak, že k nim může mít přístup kdokoli v čase a na místě dle svého vlastního výběru. Zákonem vymezené způsoby užití zvukových záznamů, jež lze pod sdělování a vysílání zvukového záznamu zahrnout, jsou jen demonstrativní. Předmětné ustanovení tak v sobě podřazuje taktéž jiné libovolné sdělení a vysílání záznamu předem neurčeným osobám, a to za předpokladu, že k tomu dochází jeho nehmotnou podobou a rovněž značí, že se jedná o výhradní právo na užití zvukového záznamu v jeho pomíjivé (efemérní) podobě, tudíž jenom pomocí vlnové materializace bez jeho nezbytného hmotného zachycení na konkrétní nosič dat. V ust. § 19 a § 20 autorského zákona jsou pak odlišeny dvě hlavní podoby sdělování díla, a to konkrétně sdělování naživo a sdělování ze záznamu. K danému lze doplnit, že k prosazení práv výrobců záznamů dojde nesporně pouze při sdělování díla ze záznamu. Pod pojem sdělování díla ze záznamu řadíme zpřístupňování díla ze zvukového záznamu prostřednictvím aparátu, vyjma vysílání a přenosu díla televizí nebo rozhlasem. V rámci samotného sdělování je emise vždy nehmotnou - efemérní formou ztělesnění záznamu. Jestliže přistoupíme ke stručné charakteristice přenosu - transmise, tak u tohoto autorský zákon rozlišuje tři kategorie sdělování děl veřejnosti. Konkrétně se jedná o provozování, vysílání – včetně přenosu a zpřístupňování veřejnosti na vyžádání. K tomuto se vztahuje podmínka, že podoba přenosu materializace díla z hlediska formulace práva na sdělování je nepodstatná, a to z toho důvodu, že může jít o libovolnou kategorii přenosu, tedy o přenos bezdrátově nebo po drátě, pomocí zvukových, světelných nebo jiných vln, nebo pomocí sítí elektronické komunikace v případě rádiového spektra. Co se týká příjmu – tedy recepce, závěrečné fáze sdělování, tak tento se nemusí skutečně vůbec odehrát, přestože tímto způsobem autorský zákon jednoznačně nepředepisuje. Je ovšem nezbytné, aby byl příjem uskutečnitelný v objektivní postřehnutelné formě možný. Zde lze vybrat například vydání zvukového záznamu na internetu a eventualita jeho

následného stažení, kdy tedy došlo k oznámení záznamu veřejnosti a skutečné stažení, případně uložení souboru se zvukovým záznamem je již nepodstatné, když stačí jen konkrétní eventualita příjmu.

6.6 Trvání práv výrobců zvukových záznamů

V ustanovení § 77 autorského zákona je definována doba trvání práva výrobce zvukového záznamu, a konkrétně je zde uvedeno, že „*právo výrobce zvukového záznamu trvá 50 let od pořízení zvukového záznamu. Pokud je však zvukový záznam v průběhu této doby oprávněně vydán, zaniká právo výrobce až za 70 let od takového vydání. Nedojde-li během doby podle věty první k oprávněnému vydání díla a byl-li během této doby zvukový záznam oprávněně sdělen veřejnosti, zaniká uvedené právo uplynutím 70 let ode dne tohoto sdělení*“. Jestliže ovšem nastala situace, kdy zvukový záznam vydán nebyl, ovšem došlo oprávněným způsobem k jeho sdělení veřejnosti, pak dojde k běhu trvání tohoto práva ode dne daného sdělení. „*Pro počátek běhu doby trvání práva je rozhodné pořízení záznamu, resp. jeho zveřejnění. Doba trvání práva se vždy počítá od prvního dne roku následujícího po roce, v němž došlo k rozhodné skutečnosti. Doba trvání práva výrobců se řídí tímto zákonem i tehdy, jestliže začala běžet před jeho účinností (1. 12. 2000). Pokud doba trvání práva před touto účinností již uplynula a podle tohoto zákona by ještě trvala, obnovuje se ke dni účinnosti tohoto zákona trvání práva na dobu zbývající*“.³³ Autorský zákon se také užije i na dobu trvání práv, která započala běžet před nabytím jeho účinnosti. Ustanovení přechodná dále stanovují podmínky, za nichž se ke dni účinnosti doba trvání práva obnovuje.

7. Základní práva výrobců zvukově obrazových záznamů

Dalším z nehmotných statků, k jehož ochraně ze strany autorského zákona dochází, je zvukově obrazový záznam. Samozřejmě již před platností autorského

³³ CHALOUPKOVÁ, Helena a Petr HOLÝ. Autorský zákon: komentář. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. – xxii., (Beckovy komentáře), s.172 – s. 173.

zákona byla problematika ochrany zvukově obrazových záznamů v našich podmínkách řešena, konkrétně problematiku „zvukových a zvukově obrazových záznamů“ řešila Vyhláška č. 115/1991 Sb., o úpravě odměn a náhrad oprávněným subjektům za užití předmětů ochrany podle autorského zákona pořízením zvukové nebo zvukově obrazové rozmnoženiny a veřejným půjčováním snímků pro osobní potřebu.

Práva výrobců zvukově obrazových záznamů jsou k právům výrobců zvukových záznamů obsahově identická. Oba zmíněné případy zahrnují majetková práva osoby, která záznam sama pořídila, popřípadě poříditi nechala. Obsah práva výrobce zvukově obrazového záznamu je pak konkrétně definován v ust. § 80 autorského zákona, kde se v odst. 1 uvádí, že „výrobce zvukově obrazového záznamu má výlučné majetkové právo svůj zvukově obrazový záznam užít a udělit jinému smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiný může zvukově obrazový záznam užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem“. Ust. § 80 odst. 2 autorského zákona pak uvádí, že „právem zvukově obrazový záznam užít je:

- a) právo na rozmnožování zvukově obrazového záznamu,
- b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženin zvukově obrazového záznamu,
- c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženin zvukově obrazového záznamu,
- d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženin zvukově obrazového záznamu,
- e) právo na vysílání a jiné sdělování zvukově obrazového záznamu veřejnosti“.

Bližší rozbor shora uvedených základních práv k zvukově obrazovým záznamům není nutný, neboť již bylo zmíněno, že se jedná o práva obsahově identická k právům výrobců zvukových záznamů a tato jednotlivá práva již byla jednotlivě popsána v předchozí kapitole šesté.

7.1 Trvání práv výrobců zvukově obrazových záznamů

Autorský zákon upravuje trvání práva výrobce zvukově obrazového záznamu v ust. § 81, a konkrétně je zde stanoveno, že „právo výrobce zvukově obrazového záznamu trvá 50 let od pořízení zvukově obrazového záznamu. Je-li však v této době zvukově obrazový záznam zveřejněn, zaniká právo výrobce až za 50 let od takového

zveřejnění“. Trvání doby majetkových práv se počítá pokaždé od prvního dne roku následujícího po roce, ve kterém došlo k události rozhodné pro její počítání.³⁴ Autorský zákon se pak stejným způsobem uplatní rovněž na dobu trvání práv, jež začala běžet před nabytím jeho účinnosti. Přechodnými ustanoveními jsou pak dále definovány okolnosti, za kterých se ke dni účinnosti doba trvání práva obnovuje.

8. Policie České republiky jako možný výrobce zvukového či zvukově obrazového záznamu

Policie České republiky se v rámci plnění svých úkolů – např. vedení trestního řízení a zajišťování důkazních prostředků, ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti, zajištění kulturních, společenských a sportovních akcí, každodenně věnuje také pořizování zvukových, či zvukově obrazových záznamů. V rámci této kapitoly se budu věnovat otázce, zda je možné Policii České republiky rovněž zahrnout mezi výrobce zvukových a zvukově obrazových záznamů a přiznat jí rovněž stejná práva.

Samotnou činnost na poli pořizování zvukových a zvukově obrazových záznamů upravuje *Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky*, kde je k dané problematice uvedeno: „*Policie může, je-li to nezbytné pro plnění jejích úkolů, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí nacházejících se na místech veřejně přístupných a zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu úkonu. Jsou-li k pořizování záznamů zřízeny stálé automatické technické systémy, policie informace o zřízení takových systémů vhodným způsobem uveřejní*“.³⁵

Danou problematiku pak pro sféru činnosti Policie ČR rozvádí *Pokyn policejního prezidenta č. 89 ze dne 12. května 2021 o pořizování obrazových, zvukových nebo kombinovaných záznamů (o pořizování záznamů)*, který nabyl účinnosti dnem 1. června 2021. Tento pokyn byl jednou změněn, kdy byl vydán *Pokyn policejního prezidenta č. 92 ze dne 17. května 2022, kterým se mění pokyn policejního prezidenta č. 89/2021, o pořizování obrazových, zvukových nebo kombinovaných záznamů (o pořizování záznamů)*, jenž nabyl účinnosti dnem svého vydání. Předmětný pokyn je pak tvořen celkem 17 články. Souhrnně pak pokyn

³⁴ Ust. § 27 odst. 7 Autorského zákona ve spojení s ust. § 82 Autorského zákona

³⁵ Ust. § 62 odst. 1, odst. 2 Zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

upravuje postup Policie České republiky při pořizování obrazových, zvukových nebo kombinovaných záznamů o průběhu úkonů, prostřednictvím technických dokumentačních prostředků, mezi něž pak zařazuje osobní záznamová zařízení – např. mobilní telefony, diktafony, minikamery a kamery umístěné ve služebních dopravních prostředcích, jestliže se nejedná o lokalizační a záznamová zařízení, a to na základě oprávnění dle Zákona o policii. Jednotlivé články se pak věnují, kromě základního vymezení pojmů, například účelu pořizování záznamů, subjektům zpracování osobních údajů, spravujícímu orgánu, provozovateli a pořizovatelskému pracovišti, dále pojmům jako je vedoucí pracovník, určený pracovník, příjemce, zahájení pořizování záznamů a ukládání pořízeného záznamu na záznamní úložiště, využívání pořízeného záznamu a časovému rozsahu záznamu, době uchování a výmazu záznamu, zabezpečení záznamu na datovém nosiči a záznamního úložiště nebo vyřizování žádostí v rámci výkonu práv subjektů údajů.

Dle znění Zákona o Policii, i dle znění uvedeného Pokynu policejního prezidenta, se tedy vždy hovoří o „*pořizování záznamů*“. Jak již bylo uvedeno v dřívějších kapitolách, jsou objektem práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů zvukové záznamy výkonných umělců, případně jiné zvuky, nebo jejich vyjádření. Za výrobce zvukového či zvukově obrazového záznamu je pak považována fyzická nebo právnická osoba, která na svou odpovědnost poprvé zaznamená zvuky výkonu výkonného umělce či jiné zvuky, nebo jejich vyjádření, nebo pro kterou tak učiní z jejího podnětu osoba jiná. Zásadním prvkem je zde pak pojem „*na vlastní odpovědnost*“, který zde již byl také definován. Nyní je ale na místě přistoupit k jeho definici opětovně, neboť definice „*na vlastní odpovědnost*“ z výroby zvukového či zvukově obrazového záznamu vylučuje takovou osobu, která záznam pořizuje v rámci závislé činnosti, například na základě pracovněprávního, nebo obdobného vztahu. V našem případě jsou dle Zákona o Policii a rovněž dle daného Pokynu policejního prezidenta záznamy pořizovány v rámci služebního poměru k Policii České republiky, a tak nezbývá než tuto kapitolu shrnout s tím, že Policii České republiky na základě shora uvedených skutečností mezi výrobce zvukových či zvukově obrazových záznamů řadit nelze a rovněž tak jí není možné přiznat práva obdobná právům výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů.

9. Ustanovení hlavy I autorského zákona č. 121/2000 Sb. a jeho užití

V této kapitole bude pojednáno o vybraných ustanoveních autorského zákona, jež jsou zahrnuta v jeho hlavě I, a která se patřičně uplatní na základě blanketních právních norem pro úpravu práv výrobců zvukových a stejně tak i zvukově obrazových záznamů k jejich prvotním záznamům. Některá ustanovení hlavy I autorského zákona lze totiž použít pro výkonné umělce a stejně tak i pro výrobce záznamů, jak konkrétně vymezuje ust. § 74 autorského zákona. Ohledně výrobců zvukových záznamů odkazuje na ustanovení hlavy I ust. § 78 a ohledně výrobců zvukově obrazových záznamů ust. § 82 autorského zákona. Základním prvkem uvedených blanketních norem je pak skutečnost, že úprava, na níž je odkazováno, se aplikuje vhodně i na další obdobné případy. Níže vyjmenované paragrafy jsou totožné a jejich obsah je pro výrobce obou druhů záznamů shodný. Dle vymezení ust. § 78 a ust. § 82 autorského zákona jsou tedy patřičně využitelná následující ustanovení autorského zákona:

- § 2 odst. 3 – pojednává o ochraně jednotlivých částí záznamu, kdy ochrana se nevztahuje jen na celý záznam, ale také na jeho jednotlivé části, úryvky, sestřihy atd.,
- § 4 – pojednává o zveřejnění a vydání záznamu, dané ustanovení vymezuje zákonné zveřejnění a vydání záznamu,
- § 6 – pojednává o zákonné domněnce autorství, není-li prokázán opak, je výrobcem záznamu osoba, jejíž pravé jméno je uvedeno na záznamu nebo v rejstříku předmětů ochrany,
- § 9 odst. 2 až odst. 4 – pojednává o právní dichotomii³⁶ záznamu a jeho nosiče, záznam je věcí nehmotnou a je pouze zhmotněn na hmotném nosiči. Věc hmotná podléhá jinému právnímu režimu než nehmotný záznam. Zničením nosiče, pomocí něhož je záznam vyjádřen, nezaniká právo výrobce k jeho záznamu. Vlastnictví hmotného nosiče nezakládá právo užití záznamu,

³⁶ Dělení na dvě části

- § 12 odst. 2 a odst. 3 – pojednává o základním právním charakteru udělení nároku k užívání záznamu a právu přístupu, udělením nároku k užívání záznamu nedochází k zániku práva výrobce. Výrobce má právo na přístup k nosiči, na němž je záznam vyjádřen, pokud je to potřeba k ochraně jeho práv,
- § 13 až § 16 – pojednávají o výhradních automatických právech výrobce záznamu, vyjma vystavování, kdy konkrétně jsou v těchto ustanoveních postupně vymezeny pojmy rozmnožování, rozšiřování (nevyjímaje institut vyčerpání práva), pronájem a půjčování,
- § 18 až § 23 – pojednávají o výhradním právu výrobce záznamu na sdělování veřejnosti, tato ustanovení vymezují sdělování veřejnosti,³⁷ provozování formou záznamu a jeho přenos, vysílání televizí nebo rozhlasem, přenos a provozování televizního nebo rozhlasového vysílání,
- § 25 – pojednává o právu na odměnu v kontextu s rozmnožováním záznamu pro osobní potřebu, která přisuzuje výrobcům právo na odměnu,
- § 25a – pojednává o právu na odměnu v kontextu s pronájmem originálu nebo rozmnoženiny díla,
- § 27 odst. 7 – pojednává o stylu počítání doby trvání práva výrobce záznamu, tedy upravuje styl výpočtu doby trvání majetkových práv výrobců záznamů,
- § 28 – pojednává o volném záznamu – jedná se tedy o záznam, u kterého uplynula doba trvání majetkových práv, a tento záznam tak lze bez dalšího volně užít,
- § 29 – zde je pojednáno o tzv. tříkrokovém testu pro interpretaci zákonných licencí a jejich míry ve vztahu k nezveřejněným záznamům. V autorském zákoně je vyjádřen jmenovitý seznam, který určuje, kdy je užití záznamu povoleno rovnou zákonem, v případech dalších se pak jedná o užití se souhlasem poskytovatele, kdy tento souhlas je podmíněn (licenční) smlouvou. Na základě uspořádání lze rozlišovat:

³⁷ S výjimkou živého provozování. Zákon tak sice výslovně nestanoví. Vyplývá to z podstaty záznamu, neboť záznam se živě neprovozuje, protože se provozuje ze záznamu.

- volná užití, jež nejsou za užití záznamu považována vůbec,
- bezúplatné zákonné licence,
- úplatné zákonné licence – pro naši situaci lze tyto uplatnit pouze pro výrobce záznamů zvukových dle ust. § 76 odst. 3 s odkazem na ust. § 72 autorského zákona.

K tříkrokovému testu lze tedy doplnit, že je souhrnem podmínek, které musí být splněny v případě výjimek a omezení práv výrobců záznamů. Na základě uvedeného tříkrokového testu je možné záznam užit pouze v případech, které autorský zákon vymezuje, a dále jen za předpokladu, že předmětným užitím záznamu nedojde ke konfliktu s jeho běžným užitím a nedojde rovněž k nepatřičnému zásahu do zájmu výrobce záznamu,

- § 30 odst. 1, odst. 2, odst. 5, odst. 6 – pojednává o užití záznamu pro osobní potřebu, jsou zde upravena tzv. volná užití záznamu, jež nejsou za užití záznamu považována vůbec. Za užití záznamu se nepovažuje užití pro osobní potřebu fyzické osoby, kterému chybí jakýkoliv hospodářský nebo obchodní prospěch. Pro osobní potřebu fyzické osoby je možno si vytvořit rozmnoženinu záznamu.

Na rozdíl od volných užití jsou bezúplatné zákonné licence za užití díla považována. Uvedené licence jsou zákonem přípustná omezení práv výrobců záznamů (a jiných nositelů autorských práv). Zde jsou nyní plně vyjmenovány bezúplatné zákonné licence, jež se výrobců záznamů týkají. Konkrétně jde o:

- § 30b – pojednává o zákonné licenci pro užití záznamu při předvedení či opravě přístroje,
- § 31 – pojednává o citaci,
- § 34 písm. a) až c) – pojednává o zákonné úřední a zpravodajské licenci,
- § 35 – pojednává o zákonné licenci v rámci občanských či náboženských obřadů nebo v rámci úředních akcí pořádaných orgány veřejné správy, v rámci školních představení a užití díla školního,

- § 37 – pojednává o zákonné knihovní licenci – týká se knihoven, archivů, galerií, škol, vysokých škol, případně jiných nevýdělečných školských a vzdělávacích zařízení,
- § 37a – pojednává o zákonné licenci pro určitá užití osiřelého díla,
- § 38 – pojednává o užití originálu nebo rozmnoženiny díla výtvarného, fotografie nebo díla vyjádřeného postupem podobným fotografii jeho vystavením,
- § 38a – pojednává o zákonné licenci pro dočasné rozmnoženiny,
- § 38b – pojednává o zákonné licenci pro fotografickou podobiznu,
- § 38c – pojednává o nepodstatném vedleším užití díla,
- § 38d – pojednává o zákonné licenci k dílům užitého umění a dílům architektonickým,
- § 38e – pojednává o zákonné licenci pro sociální zařízení,
- § 38f – pojednává o zákonné licenci pro společné domovní antény, jestliže se jedná o příjem zemského a analogového vysílání společnými televizními anténami, nejde o přenos rozhlasového nebo televizního vysílání,
- § 38g – pojednává o zákonné licenci pro karikaturu a parodii nebo pastiš,
- § 39 – pojednává o zákonné licenci pro osoby se zdravotním postižením,
- § 39a – pojednává o zákonné licenci pro určitá užití díla ve prospěch osob se zrakovým postižením nebo osob s jinými poruchami čtení,
- § 39c a § 39d - pojednávají o licenci k rozmnožování díla pro účely automatizované analýzy textů nebo dat a licenci k rozmnožování díla pro účely automatizované analýzy textů nebo dat k vědeckému výzkumu,
- § 40 až § 44 - pojednávají o ochraně práva výrobců záznamů včetně zvláštních soukromoprávních deliktů, předmětná ustanovení upravují prostředky bezprostřední ochrany práva výrobců záznamů – viz. ust. § 40 a oprávnění výhradního licenčního nabyvatele k ochraně práva – viz. ust. § 41, to značí jejich nároky, kterých se mohou domáhat. Výrobcům záznamů je také poskytováno právo na informace od celních

orgánů – viz. ust. § 42. Taktéž je upravena i ochrana nepřímá, tj. technické prostředky ochrany práv – viz. ust. § 43 a informace o správě práv k záznamu – viz. ust. § 44,

- § 62 odst. 2 – pojednává o výhradním právu na začlenění záznamu do audiovizuálního díla.

10. Kolektivní správa a její význam

Autorský zákon č. 121/2000 Sb. ve své hlavě IV vymezuje podmínky kolektivní správy práv v České republice. Ust. § 95 odst. 1 uvádí, že *„kolektivní správou se rozumí plná správa majetkových práv autorských nebo práv souvisejících s právem autorským nositelů práv k jejich zveřejněným nebo ke zveřejnění nabídnutým dílům, uměleckým výkonům, zvukovým nebo zvukově obrazovým záznamům (dále jen „předmět ochrany“), která je vykonávána k jejich společnému prospěchu. Kolektivní správou není zprostředkování uzavření licenční nebo jiné smlouvy ani příležitostná nebo krátkodobá plná správa jiných než povinně kolektivně spravovaných práv“.*

V ust. § 95 odst. 2 se uvádí, že *„účelem kolektivní správy je kolektivní uplatňování a kolektivní ochrana majetkových práv autorských a majetkových práv souvisejících s právem autorským a umožnění zpřístupňování předmětů těchto práv veřejnosti“.*

V ust. § 95 odst. 3 je vymezen pojem nositele práv, kdy *„nositelem práv se rozumí osoba, které přísluší:*

- a) majetkové právo autorské nebo majetkové právo související s právem autorským,*
- b) podle tohoto zákona výkon majetkových práv k dílu, nebo*
- c) ze smlouvy výhradní oprávnění k výkonu práva kolektivně spravovaného po celou dobu trvání majetkových práv a alespoň pro území České republiky s právem poskytnout podlicenci“.*

V ust. § 95 odst. 4 je pak vymezen pojem uživatel, kdy *„uživatelem se pro účely kolektivní správy práv rozumí osoba, která užívá předmět ochrany nebo která je povinna platit odměnu podle tohoto zákona“.*

Pod pojmem kolektivní správa je zahrnuto nepřímé zastupování většího počtu osob k jejich společnému prospěchu, a to při výkonu jejich majetkových práv

k uměleckým výkonům, dílům, zvukovým a zvukově obrazovým záznamům, jestliže jiný, než kolektivní výkon daných práv je nevhodný nebo neúčelný. Pod kolektivní správou je rozuměno také vybírání paušálních náhradních odměn ve spojitosti s půjčováním knih a rozmnožováním (kopírováním) chráněných předmětů pro osobní potřebu jednotlivce (tiskárny, vypalovací zařízení, kopírky, prázdná média typu DVD, CD, flash disky apod.). Náhradní odměny nelze ze zákona vybrat jinak než skrze kolektivního správce. Zjednodušenou formou lze konstatovat, že se kolektivní správa využívá tam, kde dochází k obvyklému a plynulému užívání především obrovského množství autorských děl nebo jiných chráněných předmětů (např. proti hotelům a restauracím, proti rozhlasovým a televizním vysílatelům, kabelovým televizím, proti poskytovatelům kopírovacích služeb, proti výrobcům a dovozcům kopírovacích zařízení a nenahraných datových nosičů atd.).

V podstatě jedinou zásadní výjimkou, ve které nedochází k uplatnění kolektivní správy, je oblast divadla, která je z hlediska typologie užití považována za tzv. velká práva, kdy toto znamená, že autoři poskytují všechna oprávnění licenčními smlouvami uzavíranými s uživateli děl a výkonů (konkrétními divadly a divadelními producenty) přímo. Divadelní oblast je tak z režimu kolektivní správy vyňata.

U kolektivní správy je dalším důležitým pojmem nepřímé zastoupení. Nepřímé zastoupení znamená skutečnost, že kolektivní správce zastupuje umělce vlastním jménem (jménem kolektivního správce), kdy v samotné praxi to znamená, že ve smlouvách uzavíraných s uživateli děl je v hlavičce jako smluvní strana uveden přímo kolektivní správce, nikoliv umělec sám.

Zastoupení je v rámci kolektivní správy vždy bezplatné, v některých případech může být ovšem požadováno uhrazení jednorázového „vstupního“ administrativního poplatku, který pokrývá náklady vzniklé s registrací do systému kolektivní správy. Osoby zastoupené se dále na nákladech organizací vykonávajících kolektivní správu žádným způsobem nepodílí. Výjimku však tvoří sražené provizní nebo režijní částky kolektivního správce z vybraných odměn. V daném ohledu se tedy jeví zastoupení pro nositele práv vždy jako výhodné.

Dalšími znaky kolektivní správy jsou hromadnost, kolektivnost, účelnost a hospodárnost. Pod pojmy hromadnost a kolektivnost se rozumí, že kolektivní správce svými smlouvami poskytuje (v nepřímém zastoupení všech do kolektivní správy přihlášených umělců) licenci ve vztahu k uživatelům velkého počtu děl všech umělců

„*najednou*“, tedy prostřednictvím právě jedné smlouvy, která je označována jako „*hromadná*“ a je pro ni typické, že obsahuje práva i smluvně nezastupovaných umělců, pokud daný umělec účinky konkrétní hromadné smlouvy nevyločí. Kolektivní správci vedle hromadných smluv běžně uzavírají také „*klasické*“ licenční smlouvy. Výchozí výhodou kolektivní správy je pak možnost uživateli děl poskytnout licenci jednou hromadnou smlouvou k velkému množství děl nebo výkonů „*naráz*“. Jak již bylo zmíněno, pro zastoupené umělce je také výhodná skutečnost, že zastoupení je v zásadě bezplatné.

V samotné praxi pak mohou hromadné smlouvy užívat různých režimů a inkasních mechanismů. Například hromadné smlouvy, které jsou uzavírány s velkými rozhlasovými nebo televizními společnostmi, obsahují poměrně propracovaný a detailní proces nahlašování užitých děl nebo výkonů, kdy je v rámci tohoto procesu pak v určitých intervalech pravidelně vypočítávána a hrazena odměna dle sazebníků, které jsou přílohami hromadných smluv. Uvedené sazebníky obsahují jednotlivé výše odměn v kontextu s mnoha hledisky, kdy lze například uvést rozsah (stopáž) užitého díla nebo výkonu, druh užitého díla nebo výkonu, kdy bylo dané dílo nebo daný výkon užit, denní dobu, apod. Dále také existují tzv. „*hromadné smlouvy paušální*“, kdy tyto jsou procedurálně zjednodušeny v tom smyslu, že uživatel díla zaplatí určitou paušální částku za konkrétní časovou jednotku (například za jeden kalendářní rok), kdy tímto získá nárok užívat všechna díla, k nimž příslušný kolektivní správce vykonává kolektivní správu práv, aniž by byl nucen oznamovat, jaká konkrétní díla byla užitá. Popsaný režim se například uplatňuje v restauracích ve vztahu k tam umístěným CD a DVD přehrávačům, rádiovým stanicím apod.

Zejména v televizním a filmovém odvětví bývá u autorů hudby běžné, že producentům poskytují přímou smlouvou jen tzv. „*synchronizační souhlas*“, který se týká svolení k tomu, aby byla jejich díla (pouze) zpracována či upravena a začleněna do konečného audiovizuálního díla nebo televizního pořadu apod. Za poskytnutí synchronizačního souhlasu obdrží odměnu (ve většině případů jednorázovou) rovnou od producenta nebo vysílatele, nikoli tedy prostřednictvím kolektivního správce.

Další licenční odměny, tzv. „*tantiémy*“³⁸ konečně dostávají skladatelé z titulu opakovaného užívání jejich děl. Zde se jedná například o vysílání v televizi, promítání v kině apod., a to za pomoci kolektivního správce *OSA – ochranného svazu*

³⁸ Tantiéma – podíl na čistém zisku, čerpáno z: <https://www.penize.cz/slovník/tantiema>

autorského pro práva k dílům hudebním, z. s., který pro skladatele tyto licenční odměny (tantiémy) vybírá od různých uživatelů. Těmito uživateli mohou být například distributoři, kina apod. Veškerá taková užití jsou tedy hlášena výše zmíněnému kolektivnímu správci OSA. V některých případech dochází k nahlašování jednotlivých užití ze strany samotných skladatelů, jindy pak agendu ohlašování zpracovávají samotní uživatelé.

10.1 Kolektivní správce a jeho význam

V ust. § 95a autorského zákona je vymezen pojem „kolektivní správce“, kdy odst. 1 uvádí, že „kolektivní správce je právnická osoba tvořená nositeli práv, která na základě uděleného oprávnění ke kolektivní správě vykonává pro tyto nositele práv jako jediný nebo hlavní účel své činnosti kolektivní správu a která není založena za účelem podnikání ani jiné výdělečné činnosti nebo která je řízena svými členy“. Odst. druhý pak uvádí, že „oprávnění ke kolektivní správě se nevyžaduje pro poskytování licencí k právům k užití hudebních děl online vztahujících se na území více než jednoho z členských států Evropské unie nebo států tvořících Evropský hospodářský prostor, jsou-li poskytovány osobou se sídlem na území jiného členského státu Evropské unie nebo některého ze států tvořících Evropský hospodářský prostor, která takové licence poskytuje v souladu s právními předpisy státu, na jehož území má sídlo“.

Kolektivním správcem je instituce, která na základě zmocnění velkého množství autorů kolektivně zabezpečuje zhodnocování autorských práv nebo souvisejících ochranných práv k jejich dílům. Užívání autorských děl a uměleckých výkonů veřejně nabývá v dnešní době takové míry a intenzity, že umělci nemají žádnou šanci monitorovat, případně ohlídat užívání svých děl v jakékoli podobě – můžeme vyjmenovat například půjčování knih v knihovnách, vysílání pořadů v televizi, vysílání hudby v rádiu nebo v restauracích a jiné. Zmíněné praktické důvody vedly k existenci organizací, které sdružují autory a jiné nositele chráněných práv, které kolektivní či hromadnou správu práv provádějí z pověření Ministerstva kultury České republiky. Úředně jsou dané organizace pojmenovány jako kolektivní správci. Obvykle jsou kolektivními správci soukromé spolky, kterým bylo k výkonu kolektivní správy v mnoha zemích státními orgány ze zákona přiznáno výhradní

postavení. Představují svou povahou odborové jednotné seskupení autorů obhajující své zájmy proti hospodářsky silnějším uživatelům děl k rozmnoženinám, rozhlasovému šíření a veřejným produkcím autorských děl, uměleckých výkonů a dalších předmětů ochrany. V rámci České republiky vykonává činnost kolektivního správce několik různých organizací, kdy každá z nich spravuje majetková práva autorská, případně práva související s právem autorským pro jinou skupinu subjektů, a to dle jejich konkrétního zaměření. Jejich vyjmenování zde není bezpodmínečně nutné, s přihlédnutím k zaměření této práce je ale nezbytné uvést, že pro výrobce zvukových a zvukově obrazových záznamů tuto kolektivní správu vykonává společnost INTERGRAM. Blíže bude tato společnost a její význam specifikována v kapitole 10.2.

Zastupování umělci svěřují organizacím kolektivní správy uplatňování majetkových práv pojmenovaných ve smlouvách o zastoupení. V České republice mají však kolektivní správci výsadní postavení, a tak kolektivní správa práv k určitému konkrétnímu druhu díla nebo výkonu s určitým konkrétním způsobem užití může být uložena jen jednomu kolektivnímu správci. Shora jmenované je platné v měřítku národním i mezinárodním, neboť kolektivní správci zajišťují „*mezinárodní ochranu*“ kolektivně spravovaných práv v rámci vzájemných dohod uzavřených s ostatními zahraničními kolektivními správci. Takovéto dohody jsou nazývány jako dohody „*reciproční*“.³⁹

Z uvedených skutečností plyne, že je pro umělce zastoupení u národního kolektivního správce v současné době postačující. Jestliže případně umělec žije po delší čas v zahraničí nebo pokud jsou jeho díla či výkony v zahraničí využívány, tamní zahraniční kolektivní správce bude kolektivní správu provádět úplně automaticky rovněž k dílům či výkonům takového umělce, a to pochopitelně za předpokladu, že bude mít národní kolektivní správce se zahraničním kolektivním správcem uzavřenu reciproční smlouvu.

³⁹ Reciproční – vzájemný, navzájem související, čerpáno z: <https://www.infoz.cz/reciprozni>

10.2 Společnost INTERGRAM a její význam

S přihlédnutím k samotnému zaměření této diplomové práce je rovněž na místě věnovat se společnosti INTERGRAM. Tato společnost – celým názvem *INTERGRAM, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů z. s.* je spolek, vykonávající na základě oprávnění od Ministerstva kultury České republiky ze dne 22. března 2001⁴⁰ kolektivní správu práv souvisejících s právem autorským, konkrétně práv výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů.⁴¹ K založení společnosti INTERGRAM došlo v roce 1990, kdy společnost vznikla kromě výkonu kolektivní správy práv také za účelem poskytování služeb v oblasti kulturní, vzdělávací a sociální a dále také za účelem rozvoje a podpory interpretačního umění. Účelem a předmětem hlavní činnosti společnosti je dle ust. § 95 a násl. autorského zákona výkon kolektivní správy, tedy kolektivní správa a kolektivní ochrana majetkových práv zastupovaných nositelů práv a poskytnutí zpřístupnění předmětů ochrany těchto práv veřejnosti. Jakákoli fyzická či právnická osoba, která je občanem České republiky nebo některého jiného členského státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru se může stát zastupovaným subjektem, a to za předpokladu, že je ve smyslu Autorského zákona výkonným umělcem, výrobcem zvukových nebo zvukově obrazových záznamů. Mezi cíle společnosti INTERGRAM patří rovněž poskytování kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb s cílem zvýšení všeobecných znalostí o majetkových právech s autorským právem souvisejících, jejich ochrany a dále také za účelem prosazení principu solidarity mezi nositeli práv.

11. Základní právní prostředky ochrany práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů

Tak, jako je tomu i v jiných odvětvích lidské činnosti, dochází k porušování práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů prakticky odjakživa. Užití díla autorského či jiného předmětu ochrany bez souhlasu autora, případně

⁴⁰ Rozhodnutí o udělení oprávnění k výkonu hromadné správy za dne 22. 3. 2001, sp. zn. 3209/2001, dostupné z <http://www.intergram.cz/cs/stanovy/>.

⁴¹ 4WORKS. *Intergram* [online]. [cit. 2022-01-08]. Dostupné online.

vykonavatelů autorských práv v nesouladu s podmínkami uděleného souhlasu značí porušení autorského práva, přesněji řečeno práv s právem autorským souvisejících a zakládá odpovědnost občanskoprávní, případně odpovědnost trestněprávní. Nedovolené rozmnožování záznamů, případně jiných zásahů do majetkových práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů nepovažuje poměrně značná část lidí za nic zvláštního, či dokonce zakázaného a stejně tak se podle toho zároveň i chová. Stejně tak je nezbytné proti takovému jednání a chování adekvátně postupovat a neustále předmětná práva výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů také chránit. Mezi základní způsoby ochrany takových práv pak řadíme ochranu soukromoprávní a ochranu veřejnoprávní.

11.1 Základní prvky ochrany soukromoprávní

Na úvod lze ve stručnosti k právu soukromému uvést, že takovým právem rozumíme soubor právních norem, které tvoří jistý protiklad proti právu veřejnému. Zákonné vymezení práva soukromého je plně vyjádřeno v ust. § 1 občanského zákoníku,⁴² kde se uvádí, že se jedná o souhrn veškerých ustanovení právního řádu, jež modifikují vzájemná práva a povinnosti osob. Uplatňování práva soukromého je tedy nezávislé na uplatňování práva veřejného. Pokud dojde k situaci, při které jsou porušena práva výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, pak se tito mohou domáhat ochrany svých práv za pomoci občanskoprávní žaloby podané u příslušného soudu. Ochrany u orgánu veřejné moci se může domáhat každý, kdo se cítí být ve svém právu zkrácen, tak jak je vymezeno v ust. § 12 občanského zákoníku. K samotnému začátku soudního řízení pak dochází podáním žaloby. Ust. § 14 občanského zákoníku pak vymezuje další případnou podobu ochrany, konkrétně se jedná o svépomoc. Svépomoc zmocňuje každého, aby si ke svému právu patřičným způsobem dopomohl sám, a to za předpokladu, že je jeho právo ohroženo a je patrné, že by k zásahu moci veřejné došlo pozdě. Odst. 2 uvedeného paragrafu k danému doplňuje okolnosti, za kterých hrozí neoprávněný zásah do práva bezprostředně. V daném případě může každý, kdo je takovým způsobem ohrožen, odvrátit neoprávněný zásah úsilím a prostředky, jež se mu v jeho postavení jeví

⁴² Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

vzhledem k daným okolnostem jako přiměřené. Pokud je však svépomoc orientována pouze k zajištění práva, které by jinak bylo zmařeno, musí se ten, kdo k ní přistoupil, bez bezdůvodného prodlení obrátit na příslušný orgán veřejné moci.

Další prvky ochrany soukromoprávní jsou pak vymezeny v samotném autorském zákoně. Předmětné prvky ochrany jsou vymezeny v ust. § 40 autorského zákona. Ustanovení tohoto paragrafu má charakter generální klauzule,⁴³ obsahuje jen názorné vyjmenování specifických žalobních nároků, které mohou nastat vůči osobě, která do práv výrobců neoprávněně zasáhla, případně je přinejmenším ohrozila. Autorským zákonem pak také není žádným způsobem vymezen okruh osob, vůči nimž lze ze strany výrobců záznamů prosazovat svá práva. Uvedené tak značí, že lze takové prosazení práv uplatnit proti komukoli, kdo do daných práv zasáhl, případně hrozí zasáhnout. Odst. 1 uvedeného paragrafu 40 autorského zákona pak držitelé autorského práva přisuzuje specifické žalobní nároky. Ze strany držitele práv pak mohou být tyto žalobní nároky prosazeny pohromadě, případně každý jednotlivě. Dle Autorského zákona tak mohou výrobci záznamů prosadit níže uvedené žalobní nároky:

- *nárok určovací* – určovací nárok může vést k ochraně práv za předpokladu, že dosud nedošlo k jeho porušení, v našem případě se tedy jedná o takový nárok, který směřuje k vymezení práva výrobce k jeho záznamu,
- *nárok zdržovací (zápůrčí nárok)* – tímto nárokem se výrobce záznamu brání proti tomu, aby se konání, kterým došlo k poškození jeho práv, opakovalo, anebo aby bylo dále pokračováno v jednání, jež tvoří zásah do jeho práv, případně zabraňuje hrozbě, že by mohlo k takovému zásahu dojít. Lze jej uplatnit pouze v případech, kdy dané ohrožení nebo zásah trvá,
- *nárok informační* – základním smyslem tohoto nároku je povinnost poskytnutí ze strany zákona stanovených informací se záměrem nabytí údajů potřebných pro prosazení dalších nároků. Lze sem tedy zařadit poskytnutí informací o původu zboží či služeb, jež mají případnou souvislost s neoprávněným užitím díla nebo záznamu, opatření informací o vzniku neoprávněně vytvořené rozmnoženiny nebo napodobeniny záznamu, o podobě a míře jejich užití, stejně tak i o identitě osob, jež se na neoprávněném vyhotovení či rozšiřování

⁴³ zákonné ustanovení obecně popisující určitou právní zásadu, přičemž pro konkrétní aplikaci často vyžaduje další upřesnění

podílejí. Povinnost předmětné informace sdělit má povinná osoba i tehdy, jestliže jsou předmětem obchodního tajemství nebo jsou jinak soukromoprávně utajovány,

- *nárok restituční (odstraňovací nárok)* – je definován v ust. § 40 odst. 1 písm. d) autorského zákona s tím, že nositel práv disponuje oprávněním odstranit následky neoprávněného zásahu do svých práv a zajistit obnovu právního stavu, který provedení neoprávněného zásahu předcházela. Nárok se tedy týká zvláště stažení neoprávněně vyhotovené rozmnoženiny, jejího stažení z obchodování a zničení či odstranění nástrojů a součástí, jež byly výhradně, případně převážně užity k výrobě neoprávněně zhotovené rozmnoženiny nebo napodobeniny záznamu,
- *nárok na přiměřené zadostiučinění (jinak řečeno nárok satisfakční)* – obecně je nárok satisfakční definován jako nárok, jenž ztělesňuje jistý druh zadostiučinění vůči poškozenému. Nárok je možné uplatnit formou morální satisfakce, především pak omluvou nebo formou satisfakce peněžní, jež je nejčastěji realizována formou jednorázové částky. V našem případě může výrobce záznamů daný nárok prosadit, jestliže na jeho straně došlo neoprávněným zásahem ke vzniku nemajetkové újmy. Autorský zákon pak v tomto ohledu jednoznačně na prvním místě upřednostňuje zadostiučinění morální, především omluvu. Pakliže by se přiznání jiného zadostiučinění nejevilo jako dostatečné, lze uplatnit i právo na odpovídající zadostiučinění v penězích. O výši peněžitého zadostiučinění pak rozhodne soud, který zohlední zejména závažnost vzešlé újmy a přihlédně rovněž k okolnostem, za kterých k samotnému zásahu do práva došlo. Uvedeným postupem ovšem není vyloučena dohoda o narovnání.
 - *zvláštní zakazovací nárok (negatorní)* – uvedený nárok výrobců záznamů spočívá v zákazu poskytování služby, jež je ze strany třetí osoby využívána k porušování, případně ohrožování jejich práv. Uvedený nárok je pak definován v ust. § 40 odst. 4 autorského zákona, kde se uvádí, že „*právo na náhradu škody a na vydání bezdůvodného obohacení podle zvláštních právních předpisů zůstává nedotčeno; místo skutečně ušlého zisku se autor může domáhat náhrady ušlého zisku ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem. Výše bezdůvodného*

obohacení vzniklého na straně toho, kdo neoprávněně nakládal s dílem, aniž by k tomu získal potřebnou licenci, činí dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem“. Vzhledem k zásadní skutečnosti, která spočívá v tom, že v autorském zákoně není zahrnuto žádné speciální ustanovení, které by se týkalo náhrady škody, stejně tak žádné takové ustanovení, jež by se týkalo vydání bezdůvodného obohacení, uplatní se při řešení takové otázky vždy plně obecná úprava dle občanského zákoníku.

11.2 Veřejnoprávní ochrana a její rozdělení

Jak již bylo zmíněno v samotném úvodu kapitoly jedenácté, dochází k porušování práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, vedle stejného jednání i v jiných odvětvích lidské činnosti, prakticky odjakživa. Jak se vyvíjí celá naše společnost, vyvíjí se stejným způsobem i jednání a metody těch, kteří práva výrobců záznamů porušují či ohrožují. Na základě uvedeného jednání je nezbytné odpovídajícím způsobem reagovat a vytrvale proti němu bojovat. Pokud není v rámci ochrany práv výrobců záznamů postačující ochrana soukromoprávní, je možné se domoci přiznaných práv prostřednictvím práva veřejného. V rámci ochrany veřejnoprávní je pak možné uplatňovat odpovědnost správněprávní nebo trestněprávní. Základní význam vyjmenovaných opatření ovšem nespočívá v zajištění náhrady vzniklé majetkové či nemajetkové škody, případně v jiné ochraně individuálních zájmů poškozeného, ale v zamezení samotného protiprávního jednání. Pokud již k takovému protiprávnímu jednání došlo, pak jsou účelem nápravná působení proti konkrétnímu pachateli.

11.3 Základní prvky ochrany správněprávní

Obecně mají správněprávní prvky ochrany základní význam v preventivním působení na celou společnost. Nástroje takové ochrany obsahují zejména speciální právní předpisy, jež se ochraně práv duševního vlastnictví věnují. S přihlédnutím k tématu této práce musí tyto prvky ochrany zejména působit tak, aby nedocházelo k porušování práva autorského a práv s ním souvisejících, tedy práv výrobců

zvukových a zvukově obrazových záznamů. Jestliže již k porušení takového práva došlo, pak je dalším prvkem správněprávní ochrany působnost represivní, a to směrem ke konkrétnímu pachateli tak, aby byl za své jednání odpovídajícím způsobem potrestán. Samotnou správněprávní ochranu pak mohou poskytovat různé orgány veřejné moci. Lze vyjmenovat soudy, dále správní orgány, kdy lze uvést například Obecní úřady obcí s rozšířenou působností, Českou obchodní inspekci, Úřad průmyslového vlastnictví, nebo třeba Policii České republiky či orgány Celní správy. Pokud dojde k protiprávnímu jednání, jež se vyznačuje menší mírou společenské škodlivosti, než jak je vyžadováno ze strany práva trestního, je možné práva výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů chránit za pomoci správních deliktů. V roce 2006 vstoupila v platnost novela autorského zákona – Zákon č. 216/2006 Sb.,⁴⁴ kdy předmětnou novelou byla do autorského zákona vložena nová hlava VI, která do zákona včlenila správní delikty. Konkrétně se v hlavě VI zákona jedná o ustanovení § 105a – 105c autorského zákona. Je také na místě poznamenat, že tímto krokem došlo v tehdy platném zákoně o přestupcích ke zrušení ust. § 32 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb.,⁴⁵ které do té doby nositelům autorských práv poskytovalo správní ochranu. Ustanovení zmíněných paragrafů 105a, 105b, 105ba a 105bb autorského zákona vymezují přestupky fyzických, právnických a podnikajících fyzických osob, kolektivních správců a nezávislých správců práv, kdy definují skutkovou podstatu přestupků a také možné sankce, jimiž jsou poměrně vysoké peněžní pokuty. Zde je také vhodné doplnit, že ke spáchání správního deliktu postačuje nedbalostní zavinění. Například u přestupků fyzických osob dle ust. § 105a autorského zákona se *„fyzická osoba dopustí přestupku tím, že neoprávněně užije autorské dílo, umělecký výkon, zvukový či zvukově obrazový záznam, rozhlasové nebo televizní vysílání nebo databázi, neoprávněně zasahuje do práva autorského způsobem uvedeným v § 43 odst. 1 nebo 2 anebo v § 44 odst. 1, nebo jako obchodník, který se účastní prodeje originálu díla uměleckého, nesplní oznamovací povinnost podle § 24 odst. 6, dále pokud vykonává kolektivní správu, aniž jí bylo uděleno oprávnění podle § 96a, neoznámí ministerstvu skutečnosti podle § 101f odst. 2, nebo pokud jako osoba, která hodlá*

⁴⁴ Zákon ze dne 25. dubna 2006, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

⁴⁵ Zákon č. 200/1990 Sb. – zákon České národní rady o přestupcích

vykonávat nebo vykonává činnost nezávislého správce práv, nepřihlásí k evidenci podle § 104b odst. 2“. Uvedené přestupkové jednání pak může být postiženo dle správního uvážení uložením pokuty ve výši od 50.000,- Kč až do 500.000,- Kč.

Autorský zákon rovněž stanovuje věcnou a místní příslušnost správních orgánů pro projednávání přestupků na úseku autorského zákona, kdy se jedná o speciální ustanovení ve vztahu k ust. § 60 a ust. § 62 *Zákona č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. Zákon rozděluje přestupky podle autorského zákona na dvě skupiny, a to na přestupky, k jejichž projednání jsou věcně příslušné obecní úřady obcí s rozšířenou působností a přestupky, které projednává ministerstvo, přičemž na samotné přestupkové řízení se již aplikuje obecná úprava přestupkového práva, tj. shora uvedeného zákona. Při projednávání správního deliktu je možné využít tzv. liberačního důvodu. Obecně lze liberační důvody popsat jako důvody, jejichž prokázáním je možné se v zákonem jmenovitě vymezených situacích zprostit objektivní odpovědnosti. Pokud je tedy prokázáno, že byla vynaložena veškerá snaha, aby vzniklému porušení právní povinnosti bylo zabráněno, nebude právnická či podnikající fyzická osoba za daný správní delikt odpovědná. Pakliže správní orgán nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o spáchání správního deliktu dozvěděl, odpovědnost za správní delikt zaniká.

11.4 Základní prvky ochrany trestněprávní

Jak již bylo zmíněno dříve několikrát, je nezbytné práva k nehmotným statkům soustavně, v odpovídající míře a kvalitě ochraňovat. Jestliže není možné uplatnit ochranu takových práv dle již popsaných možností, je nutné takovou ochranu zajistit prostřednictvím práva trestního. Než ovšem k takové ochraně případně dojde, je nutné zmínit zásadu subsidiarity trestní represe. Dle této zásady je požadováno, aby byly ze strany státu prostředky práva trestního užívány zdrženlivě, zejména tam, kde jsou již jiné právní prostředky neúspěšné, nebo jsou neefektivní. Prvky trestněprávní ochrany obsahuje *Zákon č. 40/2009 Sb. – trestní zákoník*, který nabyl platnosti dne 09.02.2009 a účinný je od 01.01.2010. Ochrana autorského práva a práv s právem autorským souvisejících je v trestním zákoníku zahrnuta do hlavy VI zvláštní části, kdy tato hlava se věnuje trestným činům hospodářským. Konkrétně se dané

problematice věnuje ust. § 270 trestního zákoníku, jenž je pojmenován *Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi*. Samotnou skutkovou podstatu uvedeného paragrafu zde rozepisovat nebudu, neboť si tuto může případně v zákoně vyhledat každý sám. S přihlédnutím k základním principům trestního práva je ovšem na místě konstatovat, že ochrana literární, umělecké a vědecké tvůrčí činnosti a jejich výsledků vyjadřuje individuální objekt tohoto trestného činu. Subjektem, tedy pachatelem daného trestného činu, je pak v souvislosti s výrobcí záznamů dle dikce zákona ten, kdo neoprávněně nikoli nepatrně zasáhne do zákonem chráněných práv ke zvukovému či zvukově obrazovému záznamu. Co se týká pojmu nikoli nepatrně, musí být takovým jednáním způsobena škoda ve výši nejméně 10.000,- Kč. Nedbalostní jednání zde možné není, je zde vyžadována úmyslná forma zavinění. Osobou pachatele pak může být jakákoli trestně odpovědná fyzická nebo právnická osoba,⁴⁶ která svým jednáním, spočívajícím v neoprávněném zásahu, naplnila veškeré znaky tohoto trestného činu. Právě ve vztahu ke specifčnosti předmětu chráněnému výše uvedeným ustanovením trestního zákona, kterým je právo k nehmotné věci, se soudy musely opakovaně vypořádávat s otázkou materiální stránky těchto trestných činů, tzv. společenské nebezpečnosti, když pachatelé těchto skutků a pochopitelně i jejich obhájci namítali nízkou míru společenské škodlivosti těchto činů a zdůrazňovali zásadu subsidiarity trestní represe. Domnívám se však, že aktuálně je judikatura k této problematice poměrně konstantní a je možno ji využívat při stíhání a zejména trestání předmětných skutků.

K výše uvedenému pak odkazují zejména na následující usnesení Nejvyššího soudu České republiky:

- 1) usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13.01.2011, č.j. 5 Tdo 17/2011, z něhož cituji právní větu:

„Ani zásada subsidiarity trestní represe a pojetí trestního práva jako "ultima ratio" nevylučují spáchání trestného činu a uložení trestu v případě závažného porušení určitých povinností, které lze sankcionovat i mimotrestními prostředky, protože trestní zákoník chrání též soukromé zájmy fyzických a právnických osob. Pokud pachatel bez souhlasu autorů filmových a hudebních děl, autorů počítačových

⁴⁶ viz. ust. § 7, ust. § 8 zák. č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.

programů a bez souhlasu výrobců zvukových a obrazově zvukových záznamů nabízel jiným uživatelům počítačové sítě jednotlivá chráněná autorská díla (filmová, hudební a počítačové programy) prostřednictvím svého počítačového zařízení, čímž v rozporu s ustanoveními § 12, § 76 a § 80 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zasáhl do práv těchto autorů a výrobců, svědčí takové skutkové okolnosti nepochybně o spáchání přečinu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 odst. 1 tr. zákoníku“.

2) Dále usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12.11.2014, č.j. 5 Tdo 1136/2014, z něhož cituji právní větu:

„Skutečností, že obviněný záměrně neoprávněně zasáhl do autorsky chráněných práv, chráněná díla, respektive jejich rozmnoženiny, sděloval téměř tři měsíce v podstatě neomezenému počtu uživatelů Internetu a činil tak se zjištěným motivem, zvyšují míru škodlivosti jeho jednání natolik, že nepochybně odpovídá běžně se vyskytujícím přečinům porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 odst. 1 tr. zákoníku. Na výše uvedeném závěru nemůže nic změnit ani skutečnost, že Česká protipirátská unie ho nikdy nekontaktovala a nesdělila mu, že na svých internetových stránkách porušuje autorská práva“.

Na tomto místě je vhodné si položit otázku, proč jsou páčány poměrně hojně v dnešní době tyto trestné činy, kdy odpovědí může být to, že mezi běžnou populací bez většího právního povědomí není duševní vlastnictví vnímáno jako věc náležející určité osobě, která má právo s ní nakládat a která by mohla a měla mít právě z tohoto nakládání obchodní a hospodářský prospěch. Dnešní doba je dobou elektroniky a internetu, kdy nejmodernější technologie umožňují lidem bez větších problémů nakládat právě s výsledky duševní práce jiných bez toho, aniž by k tomu potřebovali něco speciálního, ale také bez toho, aby si tuto skutečnost stihli uvědomit. Stáhnout si dnes neoprávněně tzv. „hacknout“ jakýkoli software, film, hudbu anebo toto sdílet s přáteli prostřednictvím sociálních sítí je zcela obvyklým a v podstatě dennodenním jevem a to, že již samo umístění díla na internet naplňuje šíření díla, tj. definice užitá autorským zákonem je protiprávní a může být trestně postižitelné. Již nikdo z běžných osob by nepředvídal protiprávnost pouhého odkazu

na místo, kde si další osoba může dílo stáhnout, kdy i tomuto jednání se již věnoval Nejvyšší soud České republiky, a to ve svém usnesení ze dne 27.2.2019 pod č.j. 8 Tdo 137/2013-43 a kde definoval jeden z neoprávněných zásahů do zákonem chráněných práv následovně:

„Za neoprávněný zásah do zákonem chráněných práv ve smyslu § 270 odst. 1 tr. zákoníku lze považovat i takové jednání pachatele, který na Internetu v prostoru vyhrazeném pro své internetové stránky umístí odkazy (tzv. embedded linky) umožňující neoprávněný přístup k rozmnoženinám děl (např. filmových a televizních) umístěných na externích serverech tak, že kdokoli k nim může mít prostřednictvím takové internetové stránky přístup, aniž by k tomu měl souhlas nositelů autorských práv, a využije tzv. hostingu s možností uložení dat na serveru. V takovém případě totiž pachatel (umístěním tzv. embedded linku) umožnil přístup k rozmnoženině díla, a to jako osoba odlišná od osoby, která je vlastníkem této rozmnoženiny nebo jinou oprávněnou osobou, což je činnost, již je nutné považovat za porušení autorských práv k jednotlivým dílům a porušení práva na sdělování díla veřejnosti ve smyslu § 18 odst. 1, 2 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších právních předpisů“.

Je však také zjevné, že některá protiprávní jednání jsou činěna s plným vědomím pachatelů a s cílem majetkového prospěchu (zisku) či bez tohoto zisku, kdy ve druhém případě se jedná např. o tzv. „warez skupiny“, které nelegálně šíří počítačové hry, filmy nebo jiné aplikace v rozporu s licencemi a autorským zákonem a kdy u těchto skupin, velmi těžce odhalitelných, jde spíše o soutěžení či získání prestiže - pověsti konkrétní skupiny, kdy i jejich „obranou“ jsou tvrzení, že nikomu neškodí a jen umožňují sdílet informace s těmi, kteří si to nemohou dovolit jiným způsobem.

I proto je kromě zvýšení prevence, tkvějící v rozšiřování právního povědomí osob ve shora naznačeném smyslu, nezbytná ochrana nehmotných statků související s duševním vlastnictvím zcela nezbytná i v trestněprávní rovině, byť i u těchto přečinů je nezbytné nejprve vždy aplikovat zásadu subsidiarity trestní represe. „Pro fenomén porušování práv autorských a práv souvisejících s právem autorským se v prostředí Internetu vžilo několik pojmů. Nejčastěji bývá užíván pojem softwarové pirátství (pro porušování autorských práv ve vztahu k počítačovým programům) a

audiovizuální pirátství (pro porušování autorských práv k audiovizuálním dílům - hudebním a filmovým). Základem pro softwarové i audiovizuální pirátství je však vždy porušení některého z autorských práv či práv souvisejících s právem autorským. Obecným pojmem, který zastřešuje softwarové a audiovizuální pirátství, je pojem Internetové (někdy též „počítačové pirátství“).

„Trestné činy proti duševnímu vlastnictví se značně rozšířily právě s masovým nástupem Internetu. Jako nejběžnější případy porušování autorského díla v kyberprostoru lze uvést:

- šíření díla elektronickou poštou, což je nejjednodušší způsob k šíření malých souborů (zejména literárních či grafických autorských děl),
- zveřejnění díla na webových stránkách bez souhlasu autora. Jedná se o další velmi jednoduchý způsob porušování autorského práva. Zveřejňovány jsou menší soubory (z hlediska velikosti dat) a toto nelegální jednání je zpravidla velmi brzy odhaleno,
- rozšiřování díla nahráním na specializovaný server, odkud je možné volně dané dílo stáhnout (např. Megaupload, Rapidshare),
- šířením díla za využití Peer-to-peer (P2P) sítí (zapojením do P2P začíná uživatel, při standardním nastavení, automaticky sdílet s dalšími, jemu zpravidla neznámými uživateli, svůj obsah). Tyto sítě jsou schopné přenášet/sdílet obrovská množství dat (v řádech několika GB až desítek TB). V rámci nich dochází k nejzávažnějšímu porušování autorských práv,
- zásahy do počítačových programů s cílem překonat technická opatření nositele autorských práv zabraňujících pořízování kopií takto chráněných programů (tzv. crack),
- rozšiřování díla pomocí datových nosičů přímo mezi uživateli (půjčování a následné okopírování dat z DVD, HDD apod., prodej datových nosičů a další),
- pořízení záznamu přímo při produkci a její následné rozšíření (např. pořízení obrazového záznamu filmového díla přímo z plátna) - tzv. camcording,
- neoprávněné projekce audiovizuálních děl,
- již vlastní obstarání si počítačového díla. Počítačový program požívá zvláštní ochrany a není možné bez souhlasu nositelů autorských práv ve smyslu autorského zákona pořizovat rozmnoženiny takového díla, a to ani pro vlastní potřebu,
- užívání počítačového programu v rozporu s licenci,

- a další⁴⁷.

*„Mezi nejčastější projevy audiovizuálního pirátství patří zejména neoprávněné šíření audiovizuálních děl pomocí počítačových sítí, opatřování záznamu filmových děl přímo při promítání v kině a jejich následné „umístění“ ke stažení v kyberprostoru, šíření originálních nosičů s filmovým či hudebním dílem v rozporu s licenčním ujednáním, výroba a šíření padělků originálních filmových či hudebních děl a veřejné projekce filmových děl v rozporu s licenčním ujednáním. Dále pak jednání spočívající v šíření softwarových produktů, zásazích do softwarových produktů, nelegální výroba softwarových produktů a užívání softwarových produktů v rozporu s licenčním ujednáním. Porušením autorského práva bude již vlastní neoprávněné obstarání softwarového produktu, aniž by s ním bylo dále nakládáno“.*⁴⁸

Níže uvedená tabulka, která byla vyhotovena pro statistické účely Policejním prezidiem České republiky, pak dává alespoň základní informace o tom, kolik trestných činů v oblasti duševního vlastnictví bylo v poslední době zjištěno, kdy je zjevné, že vývoj má v letech 2018 až 2021 mírně se zvyšující tendenci, ale zároveň poskytuje i údaj o tom, kolik zjištěných porušení je následně objasněno, přičemž v průměru se jedná o zhruba polovinu zjištěných skutků. Domnívám se, že v tomto ohledu sehrává svou roli právě rychlý rozvoj technologií a pochopitelně narůstající schopnosti porušitelů, kteří zvládnou čím dál lépe skrývat svou identitu a tím snižují i možnost svého odhalení a případného trestního stíhání (zde je například možné uvést shora jmenované „warez skupiny“).

Statistická data PČR za roky 2018, 2019, 2020 a 2021:

Kriminalita v oblasti duševního vlastnictví za rok 2018 v ČR

Trestné činy v oblasti duševního vlastnictví	Zjištěno	Objasněno v %	Stíháno
porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským (§ 270, 271)	538	62,6	120

⁴⁷ KOLOUCH, Jan. CyberCrime. 1. vyd. Praha: CZ.NIC, 2017. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®.

⁴⁸ KOLOUCH, Jan a Petr VOLEVECKÝ. Trestněprávní ochrana před kybernetickou kriminalitou. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2013. s. 108-109

Kriminalita v oblasti duševního vlastnictví za rok 2019 v ČR

Trestné činy v oblasti duševního vlastnictví	Zjištěno	Objasněno v %	Stíháno
porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským (§ 270, 271)	316	45,8	88

Kriminalita v oblasti duševního vlastnictví za rok 2020 v ČR

Trestné činy v oblasti duševního vlastnictví	Zjištěno	Objasněno v %	Stíháno
porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským (§ 270, 271)	210	41,9	61

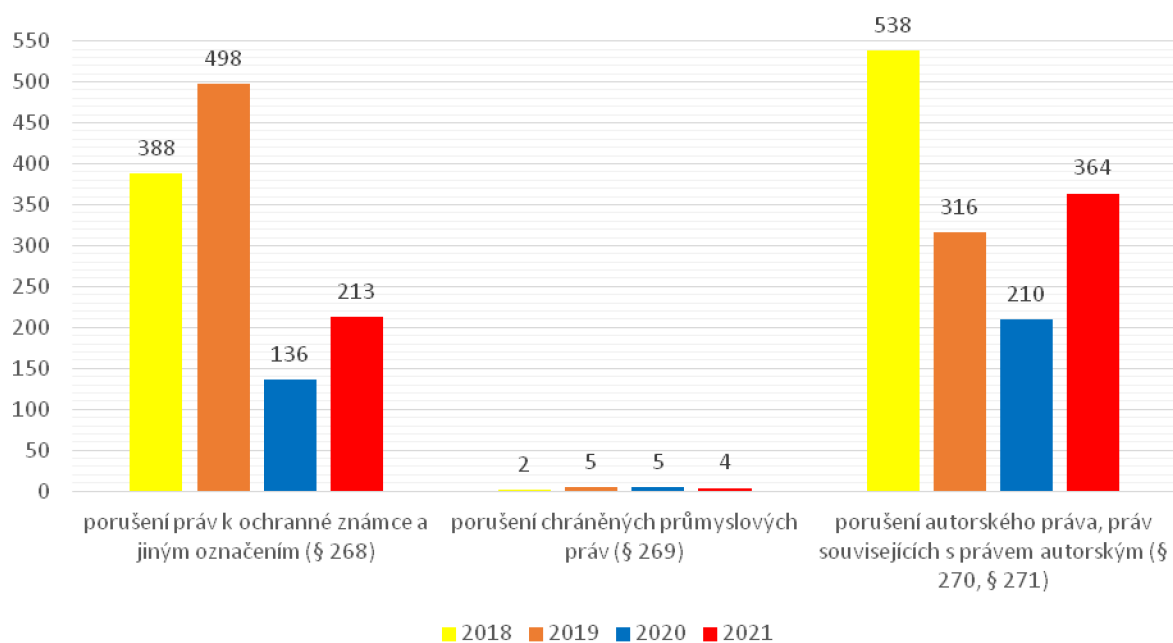
Kriminalita v oblasti duševního vlastnictví za rok 2021 v ČR

Trestné činy v oblasti duševního vlastnictví	Zjištěno	Objasněno v %	Stíháno
porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským (§ 270)	361	60,1	55
padělání a napodobení díla výtvarného umění (§ 271)	3	33,3	1

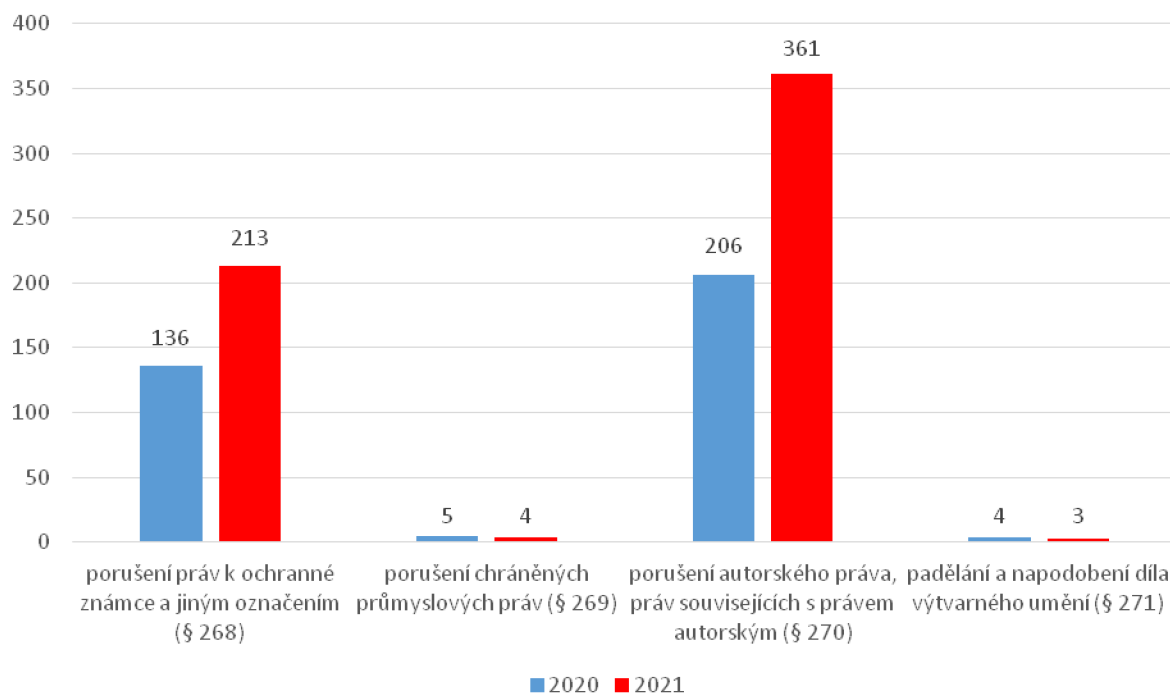
Kriminalita v oblasti duševního vlastnictví v ČR – vývoj

Trestné činy v oblasti duševního vlastnictví – zjištěno	2020	2021
porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským (§ 270)	206	361
padělání a napodobení díla výtvarného umění (§ 271)	4	3

Trestné činy v oblasti duševního vlastnictví - vývoj od roku 2018 do 2021

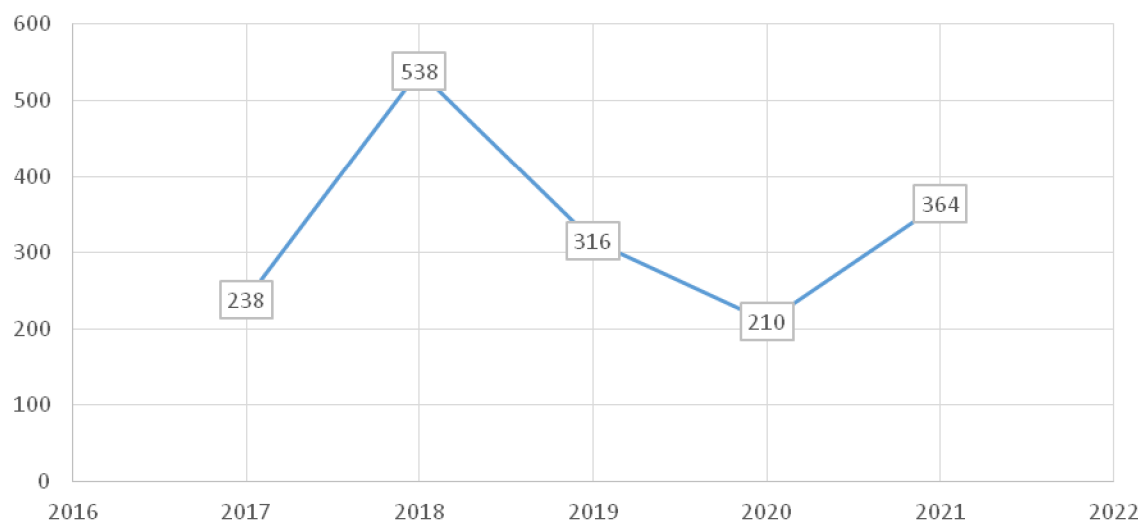

Trestné činy v oblasti duševního vlastnictví - vývoj od roku 2020 do 2021

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským (§ 270, § 271)	238	538	316	210	364

porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským (§ 270, § 271)

S ohledem na mou profesi policisty a také místo, kde jí vykonávám, tj. v Chebu, si nyní dovolím krátkou rešerši některých trestněprávních kauz řešených Okresním soudem v Chebu⁴⁹ právě ve vztahu k trestným činům podle § 270 trestního zákoníku, a to *Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi*.

Z rozhodnutí, která jsem měl od tohoto soudu k dispozici vyplývá, že nejčastějšími podstatami porušování autorského zákona je nainstalování komerčního softwaru, čímž dochází k porušování ust. § 30 a ust. § 66 autorského zákona č. 121/2000 Sb., dále umožnění pod specifickým „nickem“ prostřednictvím sítí „peer to peer“ jiným uživatelům sítě volně ke stažení hudební alba uložená ve formátu MP3, v němž je shledáno porušení ust. § 76 a ust. § 80 autorského zákona č. 121/2000 Sb., případně pořízení a prodej bez předepsaného souhlasu oprávněných držitelů autorského práva a práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, a to v rozporu s ust. § 12 odst. 1, odst. 4 písm. b), ust. § 14 odst. 1, ust. § 79 odst. 1, odst. 2 písm. b) a ust. § 80 odst. 1, odst. 2 písm. b) autorského zákona č. 121/2000 Sb. DVD a CD, ale dokonce ještě i VHS nosičů se zvukově obrazovými záznamy.

U všech mnou procházených trestních věcí došlo k uznání viny jednotlivých obžalovaných (byť někde byl výrok upraven např. ve vztahu k výši škody, odvolacím soudem viz. podrobněji níže) a těmto byly následně ukládány tresty, kdy opět ve všech případech se jednalo o tresty tzv. výchovné, tj. jednalo se o tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem výkonu tohoto trestu na zkušební dobu, v níž mohou odsouzení pachatelé prokázat, zda se z řízení samého i trestu poučili. Dále byly ukládány tresty propadnutí věcí, ať již nelegálně vyrobených nosičů se zvukovými či zvukově obrazovými záznamy a také počítačů, na nichž byla trestná činnost – neoprávněná instalace softwaru páchána, kdy v posledně vyřčených případech se jednalo o tresty samostatné a v některých případech i jediné uložené.

Poněkud problematické se prakticky u všech kauz jevíly výroky týkající se výše škody, určení osob poškozených a případného uložení povinnosti nahradit škodu trestným činem způsobenou. Jednak v rozsudku, v souladu s ust. § 120 odst. 3. trestního řádu, musí výrok, jímž se obžalovaný uznává vinným, nebo jímž se

⁴⁹ rozsudky OS v Chebu pod č.j. 4 T 38/2012 ve spojení s rozsudkem KS v Plzni 6 To 34/2013, 6 T 98/2012 ve spojení s usnesením KS v Plzni 6 To 645/2012, č.j. 6 T 25/2018, 4 T 140/2018, 6 T 43/2014

obžaloby zprošťuje, přesně označovat trestný čin, jehož se výrok týká, a to nejen zákonným pojmenováním a uvedením příslušného zákonného ustanovení, nýbrž i uvedením, zda jde o zločin nebo přečin, a místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným, jakož i uvedením všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu, kdy u „jiných skutečností“ je u tohoto druhu trestné činnosti nezbytné specifikovat všechna chráněná díla (tj. včetně specifikace nahrávek na nich obsažených), u nichž došlo k porušení práv k nim, což ve svém důsledku znamená, že jenom tento soupis označených děl bývá mnohem obsáhlejší, než všechny ostatní části předmětných rozhodnutí a taktéž musí být řádně označeni poškození, kdy se jedná o výrobce samé, zastoupené velmi často jejich zástupci. Zajímavá byla i další skutečnost, že u některých děl se oprávněné držitele autorských práv ani nepodaří zjistit, přesto tato skutečnost nebrání tomu, aby díla chráněna byla.

Větší část těchto kauz se také řádně vypořádávala s výší škody, která je podstatná nejen pro posouzení materiální stránky trestného činu, ale i pro použití právní kvalifikace a také s uplatněnými nároky na náhradu škody, kdy i k této otázce již existuje poměrně detailní výklad týkající se škody, učiněný Nejvyšším soudem České republiky např. v rozhodnutí ze dne 08.10.2014, č.j. 5 Tdo 171/2014-56 a jehož právní věta (její druhá část byla vytvořena kolektivem autorů Nejvyššího soudu České republiky) zní:

„Pokud byl trestný čin porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 tr. zákoníku spáchán neoprávněným zpřístupněním rozmnoženiny chráněného autorského díla prostřednictvím veřejně přístupné počítačové sítě (Internetu), a to např. jejím umístěním do datového úložiště, škoda tím způsobená nositelům autorských a souvisejících práv k takovému dílu má formu ušlého zisku. Stanovení jeho výše se bude odvíjet od toho, jakou částku by získali nositelé těchto práv, kdyby sami legálně zpřístupnili srovnatelným způsobem a ve stejném rozsahu rozmnoženiny téhož díla v téže době. Výši ušlého zisku nelze odvozovat od obvyklé ceny legálně prodávaného hmotného nosiče (např. DVD nebo CD) s rozmnoženinou takového díla v běžné obchodní síti. Nelze-li výši škody spolehlivě zjistit tímto způsobem a neodůvodňuje-li použití vyšší trestní sazby ani prokázaný prospěch pachatele, je třeba zvažovat, zda v případě rozsáhlejšího zásahu pachatele do chráněných autorských a souvisejících práv nejde o spáchání

trestného činu porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi ve značném nebo velkém rozsahu ve smyslu § 270 odst. 2 písm. c) nebo odst. 3 písm. b) tr. zákoníku“.

„Škodou je jakákoli újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem tj. penězi. Může jít o tzv. skutečnou škodu a o ušlý zisk poškozeného, který mu vznikl tím, že v důsledku protiprávního jednání pachatele nedošlo k takovému rozmnožení jeho majetkových hodnot, jež se dalo očekávat s ohledem na pravidelný běh událostí. Pro závěr o ušlém zisku ale nepostačuje pouhá pravděpodobnost zvýšení majetkového stavu v budoucnu, nýbrž musí být najisto postaveno, že nebýt protiprávního jednání pachatele, tak by se jeho majetkový stav zvýšil. Je tedy třeba zohlednit, že ušlý zisk nemá hypotetickou povahu vyplývající z obvyklých poměrů na trhu, ale zohledňuje to, čeho by poškození skutečně reálně dosáhli. Pokud obviněný uživatelům Internetu neoprávněně zpřístupnil kopie filmů, seriálů nebo hudebních souborů, nelze bez dalšího stanovit výši ušlého zisku poškozeného násobkem ceny nosiče obsahujícího rozmnoženinu takového díla“.

Výjimkou bylo např. rozhodnutí Okresního soudu v Chebu ze dne 20.06.2012, č.j. 4 T 38/2012 (věc se týkala skladování DVD se zvukově obrazovým záznamem a CD nosičů se zvukovým záznamem obviněnou v pultu před stánkem, který měla pronajaty, a to bez souhlasu oprávněných nositelů autorského práva) a které bylo zrušeno Krajským soudem v Plzni rozsudkem ze dne 11.03.2013 pod č.j. 6 To 34/2013 jako soudem odvolacím. Důvodnost odvolání a následné zrušení napadeného rozhodnutí pak byla Krajským soudem shledána zejména v části týkající se způsobené škody, a to z důvodů, které byly odvolacím soudem precizně specifikovány a jež tkvěly v tom, že pro vznik majetkové újmy, spočívající v ušlém zisku, je nezbytné prokázání skutečnosti, že k ušlému zisku v důsledku jednání obviněné skutečně došlo, což se však dle soudu nestalo. V daném řízení sice bylo prokázáno, že obviněná zajištěné CD a DVD nosiče s pirátskými nahrávkami měla umístěny před prodejním stánkem za účelem jejich distribuce, ale nelze dovodit, že by právě ona byla současně osobou, která tyto nosiče nelegálně vyhotovila. Pokud tedy obviněná vystupovala jako pouhý distributor, pak lze uvažovat o její odpovědnosti za škodu (v podobě ušlého zisku) toliko v případě, že by určité nosiče zájemcům prodala a v důsledku toho oprávněným výrobcům ušel zisk. Tato okolnost

však prokázána nebyla, bylo prokázáno pouze skladování a nabízení k prodeji, kdy veškeré nosiče byly celními orgány zajištěny. Nemohlo tudíž dojít ani k jejich faktické distribuci a ke vzniku škody představující ušlý zisk. Dále Krajský soud konstatoval, že z těchto důvodů nelze považovat za prokázané, že právě počínáním obviněné vznikla poškozeným, kteří byli zastoupeni ČNS IFPI a ČPU, majetková škoda v částkách uvedených v napadeném rozsudku, proto není ani možné ji uvádět ve výroku o vině. Také dle mínění Krajského soudu nelze v souvislosti s výše uvedeným rozhodnout o povinnosti obviněné hradit podle svých sil způsobenou škodu a přiznat ČPU, které bylo pouhým zmocněncem poškozených, nárok na náhradu škodu, když je nezbytné rozlišit skutečně poškozené, tj. výrobce daných děl a teprve poté deklarovat jejich zastoupení zmocněncem. V těchto intencích pak Krajský soud i sám rozhodl.

Obecně u ostatních rozhodnutí Okresního soudu v Chebu, která nebyla napadena odvoláním, byli správně označováni nejen sami výrobci zvukových a zvukově obrazových děl, ale většinou i zástupci těchto autorů, jako byla Česká protipirátská unie a ČNS IFPI a taktéž byla předmětnými rozhodnutími v adhezním řízení samostatnými výroky přiznávána náhrada na ušlém zisku, a to vždy s odkazem na ust. § 40 odst. 4 autorského zákona, který umožňuje autorovi domáhat se místo skutečně ušlého zisku náhrady ušlého zisku ve výši odměny, který by byla obvyklá za získání licence k užití díla v době neoprávněného nakládání s dílem. U neoprávněné instalace softwaru byli poškozeným výrobcí softwaru, jako např. společnost Microsoft Corporatio. Pochopitelně poškození museli v řízení vznik a výši škody bez pochybností prokázat a uplatnit řádně a včas ve smyslu ust. § 43 odst. 3 trestního řádu, což byl i jeden z důvodů, kdy byli odkazováni s uplatněným nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Závěrem lze tedy konstatovat, že rozhodovací praxe i výklady okolností významných pro rozhodnutí v zatím řešených kauzách týkajících se porušení autorského zákona, které se dosud vyskytují a jsou stíhány v oblasti místní příslušnosti Okresního soudu v Chebu, jsou již ustálené a byly také tímto soudem takřka vždy správně aplikovány.

12. Závěr

Mám rád dobrou hudbu, především tu rockovou. Také si nenechám ujít dobrý film, ať už patří do jakéhokoliv žánru. A v neposlední řadě si rád večer společně se svým malým synem poslechnu klasické české mluvené pohádky, když ho uspávám. Rockové kapely a zpěváky dobře znám. Stejně dobře znám i herce a herečky, kteří ve filmech dostali role, také znám ty, které mohu každý večer před spaním poslouchat a obdivovat jejich mluvnické nadání a schopnosti. Koho ale asi nikdy nepoznám, o kom se pravděpodobně nedozvím nic bližšího, zajímavého nebo skandálního jsou ti, kteří všechna tato hudební a filmová díla dostanou až k nám, obyčejným lidem. Zamyšlení nad tím, jak vlastně celý tenhle hudební a filmový kolotoč funguje, kdo všechno se na něm kromě těch „viditelných“ aktérů podílí, kolik práce a vynaložených finančních prostředků tohle všechno obnáší, mě vedlo k tomu, abych si pro svou diplomovou práci vybral právě téma Práva výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů.

Záměrem práce bylo popsat práva výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, historický vývoj, současnou právní legislativu a vyhodnotit vybrané případy porušování práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů. Masivní a nezastavitelný vývoj společenských, technických a ekonomických podmínek má za následek globalizaci užití zvukových i zvukově obrazových záznamů ve smyslu kvantitativním i teritoriálním. V souvislosti s tímto vývojem je nezpochybnitelně na místě práva výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů odpovídajícím způsobem chránit. Ochrana práv výrobců záznamů se v právních rádech jednotlivých zemí objevuje zhruba od poloviny minulého století. Zprvu docházelo k ochraně pouze záznamů zvukových, dalším vývojem se pak později ochrany dočkaly také zvukově obrazové záznamy.

Každá epocha má nějaké své zásadní prvky. Mezi zásadní prvky té naší epochy patří bezpochyby vývoj stále nových prostředků sdílení a šíření informací, a je bezvýznamné, zda se tak děje v měřítku teritoriálním, či globálním. Ne na všechny tyto prvky je platná legislativa schopna účinně a pružně reagovat. Vždy se také najdou jedinci, kteří budou nade vše upřednostňovat pouze svůj osobní, nejlépe majetkový prospěch, a ne vždy se přitom budou zabývat otázkou, zda tak činí legálním způsobem. A tak mezi námi stále budou také ti, kteří budou neoprávněně

zasahovat do práv výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, budou se případně ohánět všemožnými tvrzeními o lidských, případně internetových svobodách, ale nikdy si nebudou chtít uvědomit princip spravedlivé odměny, naopak budou nadále hledat způsoby, jak své jednání omlouvat a případně jej i do jisté míry legalizovat. A z těchto důvodů je na místě, aby byla práva autorská, ale pochopitelně také práva výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů odpovídajícím způsobem chráněna.

13. Seznam použité literatury a pramenů

KNAP, Karel. Autorský zákon a předpisy související-komentář. Linde Praha, a.s. 1998, (6. upravené vydání), 588 s. ISBN 80-7201-126-X.

HODYS, Tomáš a MAŠEK, Jiří. [MOKA] Autorský zákon-komentář. Ostrava: CODEXIS publishing, 2019. Převzato z CODEXIS®, doplnku LIBERIS®.

CHALOUPKOVÁ, Helena a Petr HOLÝ. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související: komentář. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. - xii, 640 s. – (Beckovy texty zákonů s komentářem), ISBN 978-80-7179-586-5.

TELEC, Ivo. Tvůrčí práva duševního vlastnictví. Vyd. 1. Brno: Doplněk, 1994, 346 s. ISBN 80-85765-11-X.

KNAP, Karel - KUNZ, Otto. Mezinárodní právo autorské, Praha, Academia 1981, 496 s. ISBN 509 – 21 – 857.

POPELKOVÁ, Věra. Ochrana práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů: (Intergram). 1. vyd. Praha: Grada Publishing spol. s.r.o. 1998, 144 s. ISBN : 80-7169-553-X.

TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. Autorský zákon: komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. - xviii, 971 s. (Velké komentáře). ISBN 978-80-7179-608-4.

CHALOUPKOVÁ, Helena a Petr HOLÝ. Autorský zákon : komentář. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. - xii, 477 s. – (Beckovy komentáře), ISBN 978-80-7400-432-2.

CHALOUPKOVÁ, Helena a Petr HOLÝ. Autorský zákon : komentář. 5. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. - xxii, 364 s. – (Beckovy komentáře), ISBN 978-80-7400-671-5.

KŘÍŽ, Jan. Ochrana autorských práv v informační společnosti. Praha: Linde a.s., 1999, 252 s. ISBN 80-7201-190-1.

OTEVŘEL, Petr. Vyčerpání práva na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny autorského díla, [Právní rozhledy 3-2005, s. 86].

KOLOUCH, Jan. CyberCrime. 1. vyd. Praha: CZ.NIC, 2017. ISBN 978-80-88168-15-7. Převzato z CODEXIS®, doplňku LIBERIS®

KOLOUCH, Jan a Petr VOLEVECKÝ. Trestněprávní ochrana před kybernetickou kriminalitou. 1. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2013. 117 s. ISBN 978-80-7251-402-1.

KŘÍŽ, Jan., HOLCOVÁ, Irena., KORDAČ, Jiří., KŘESTĀNOVÁ, Veronika.: Autorský zákon: komentář a předpisy související. 2. aktualizované vydání podle stavu k 1. 9. 2005. Praha: Linde a.s., 2005. 792 s. ISBN 80-7201-546-X.

KNAP, Karel., KŘÍŽ, Jan., KORDAČ, Jiří., HOLCOVÁ, Irena., NERUDOVÁ, Veronika.: Autorský zákon a předpisy související - komentář. 5. podstatně přepracované a doplněné vydání, text je aktualizován k 31. 10. 1996. Praha: Linde a.s., 1996. 551 s. ISBN 80-7201-049-2.

LAVICKÝ, Petr a KOL. Občanský zákoník: komentář. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, xx, 2380 s. Velké komentáře. ISBN 978-807-4005-299.

KŘÍŽ, Jan a KOLEKTIV. Aktuální otázky práva autorského. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2008, 83 s. ISBN 978-802-4615-288.

ŠEBELOVÁ, Marie. Autorské právo: zákon, komentáře, vzory a judikatura. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2006, viii, 196 s. Právo pro denní praxi (Computer Press). ISBN 80-251-1090-7.

TELEC, Ivo. Pojmové znaky duševního vlastnictví. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2012, ix, 153 s. Právní praxe. ISBN 978-807-4004-254.

TELEC, Ivo a Pavel TŮMA. Přehled práva duševního vlastnictví. 2., upr. vyd. Brno: Doplněk, 2006, 114 s. ISBN 978-80-7239-198-1.

ŠÁMAL, Pavel A KOL. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C.H. Beck 2012, xvi, 1450 s. Velké komentáře. ISBN 978-807-4004-285.

KOUKAL, Pavel. Autorské právo, public domain a lidská práva. Brno: Masaryk University Press, 2019, 526 s. ISBN 978-80-210-9280-8.

PLECITÝ, V., SALAČ, J., BAJURA, J. a kol. Úvod do studia občanského práva. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 408 s. ISBN 978-80-7552-703-5.

FALADOVÁ, A: Autorské právo v praxi. FCC Public, Praha, 2015, 60 s. ISBN 978-80-86534-26-8.

VAŠÍČEK, L. Práva výrobců zvukového a zvukově obrazového záznamu, 2007. Rigorózní práce. Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Ústav autorského práva, práv průmyslových a práva soutěžního. Konzultant rigorózní práce JUDr. Alexandra Wünschová Pujmanová

CIRNER, S. Práva výrobců zvukového a zvukově obrazového záznamu, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Ústav autorského práva, práv průmyslových a práva soutěžního. Konzultant diplomové práce JUDr. Petra Žikovská

KOŠŤÁL, D. Práva výrobců zvukových a zvukově obrazových nahrávek, 2010. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Ústav autorského práva, práv průmyslových a práva soutěžního. Vedoucí diplomové práce JUDr. Petra Žikovská

HLAVÁČ, D. Práva výrobců zvukového a zvukově obrazového záznamu, 2010. Rigorózní práce. Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Ústav autorského práva, práv průmyslových a práva soutěžního. Konzultant rigorózní práce JUDr. Petra Malá – Žikovská

HAŠEK, I. Práva výrobců zvukového a zvukově obrazového záznamu, 2011. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Ústav autorského práva, práv průmyslových a práva soutěžního. Vedoucí diplomové práce JUDr. Veronika Křest'anová, Dr.

SLÁMA, D. Konflikt mezi právy uživatelů audiovizuálních děl a vlastníků práv v mezinárodním a evropském kontextu, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Radim Charvát, PhD., LL

PIPKOVÁ, M. Práva výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, 2014. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. Ústav autorského práva, práv průmyslových a práva soutěžního. Vedoucí diplomové práce JUDr. Veronika Křest'ánová, Dr.

STEJSKAL, B. Kolektivní správa autorských práv – problematika hudebního plagiátu, 2021. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta právnická. Pověřený akademický pracovník: Petra Žikovská

Císařský patent z 19. října 1846 č. 992 sb. z. s.

Zákon č. 197/1895 ř. z. o právu původcovském k dílům literárním, uměleckým a fotografickým

Zákon č. 218/1926 Sb. z. a n., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském)

Zákon č. 120/1936 Sb. z. a n.

Autorský zákon č. 115/1953 Sb. o právu autorském (autorský zákon)

Zákon č. 140/1961 Sb. – trestní zákon

Zákon č. 89/1990 Sb. – zákon, kterým se mění a doplňuje zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon).

Zákon č. 200/1990 Sb. – zákon České národní rady o přestupcích

Zákon č. 468/1991 Sb. – zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání

Zákon č. 237/1995 Sb. – zákon o hromadné správě autorských práv a práv k autorskému právu příbuzných a o změně a doplnění některých zákonů

Zákon č. 121/2000 Sb. – zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Zákon č. 216/2006 Sb. ze dne 25. dubna 2006, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb. – trestní zákoník

Zákon č. 89/2012 Sb. - občanský zákoník

Zákon č. 250/2016 Sb. – zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 102/2017 Sb. – zákon, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Pokyn policejního prezidenta č. 89 ze dne 12. května 2021 o pořizování obrazových, zvukových nebo kombinovaných záznamů (o pořizování záznamů)

Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl

Římská úmluva - úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových snímků a rozhlasových organizací

Ženevská úmluva - úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů

TRIPS - dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví

WPPT - smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech

Směrnice 92/100/EHS o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem

Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu

Směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. 12. 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem v oblasti duševního vlastnictví

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. 12. 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících ve znění směrnice Evropského parlamentu a rady 2011/77/EU ze dne 27. 9. 2011

Směrnice 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu

Směrnice evropského parlamentu a rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS

Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu 2019/790, nazývaná Směrnice EU o autorském právu (Licencování online platform)

Vyhláška č. 115/1991 Sb., o úpravě odměn a náhrad oprávněným subjektům za užití předmětů ochrany podle autorského zákona pořízením zvukové nebo zvukově obrazové rozmnoženiny a veřejným půjčováním snímků pro osobní potřebu

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.11.2011, sp. zn./č. j.:0
Cdo 3474/2010

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13.01.2011, č.j. 5 Tdo
17/2011

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12.11.2014, č.j. 5 Tdo
1136/2014

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27.2.2019 pod č.j. 8 Tdo
137/2013-43

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 08.10.2014, č.j. 5 Tdo
171/2014-56

Rozsudek Okresního soudu v Chebu pod č.j. 4 T 38/2012 ve spojení
s rozsudkem KS v Plzni 6 To 34/2013

Rozsudek Okresního soudu v Chebu pod č.j. 6 T 98/2012 ve spojení
s usnesením KS v Plzni 6 To 645/2012

Rozsudek Okresního soudu v Chebu pod č.j. 6 T 43/2014

Rozsudek Okresního soudu v Chebu pod č.j. 6 T 25/2018

Rozsudek Okresního soudu v Chebu pod č.j. 4 T 140/2018

Statistická data Policejního prezidia Policie České republiky za roky 2018,
2019, 2020 a 2021

<https://cs.wikipedia.org/wiki/>

<https://slovník-cizích-slov.abz.cz/web.php>

informatika-vse.blogspot.com/2014/02/3-pravni-normy.html

<https://businesscenter.podnikatel.cz/slovnicek/>

<https://www.intergram.cz>

<https://www.dilia.cz>

<https://www.gestor.cz>

<https://www.zivefirmy.cz/ochranna-asociace-zvukaru-autoru>

<https://www.osa.cz>

<https://www.ooas.cz>

<https://www.mkcr.cz/caste-dotazy>

<https://www.businessinfo.cz/navody/>

<https://www.zakonyprolidi.cz>

<https://www.pravniprostor.cz>

<https://is.muni.cz/>

[Právnická fakulta UP \(upol.cz\)](#)

[Masarykova univerzita \(muni.cz\)](#)

[Univerzita Karlova \(cuni.cz\)](#)

[Fakulta právnická \(zcu.cz\)](#)

<https://www.law.muni.cz>

[Právo EU – typy právních předpisů, jejich uplatňování, vyhledávání | Evropská unie \(europa.eu\)](#)

<https://eur-lex.europa.eu>

<https://iuridictum.pecina.cz>

<https://publi.cz/books>

<https://www.fulsoft.cz>

<https://ifpicr.cz>

<https://esipa.cz>

<https://osn.cz>

<https://isap.vlada.cz>

<https://www.law.muni.cz>